

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

29 päivänä heinäkuuta 2019*

Muutoksenhaku – Valtiontuki – Alueelliset investointituet – Tuki suureen investointihankkeeseen – Sisämarkkinoille osittain soveltumaton tuki – SEUT 107 artiklan 3 kohta – Tuen tarpeellisuus – SEUT 108 artiklan 3 kohta – Asetus N:o 800/2008 – Tuki, joka ylittää erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon – Ilmoitus – Ryhmäpoikkeuksen ulottuvuus – Liitännäisvalitus – Väliintulon hyväksyminen unionin yleisessä tuomioistuimessa – Tutkittavaksi ottaminen

Asiassa C-654/17 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 22.11.2017,

Bayerische Motoren Werke AG, kotipaikka München (Saksa), edustajinaan M. Rosenthal, G. Drauz ja M. Schütte, Rechtsanwälte,

valittajana,

ja muina osapuolina ovat

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Erlbacher, A. Bouchagiar ja T. Maxian Rusche,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Freistaat Sachsen, edustajanaan T. Lübbig, Rechtsanwalt,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja E. Regan (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Lycourgos, E. Juhász, M. Ilešič ja I. Jarukaitis,

julkisasiamies: E. Tanchev,

kirjaaja: yksikön päällikkö D. Dittert,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 23.1.2019 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 3.4.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

- 1 Bayerische Motoren Werke AG (jäljempänä BMW) vaatii muutoksenhaussa kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 12.9.2017 antaman tuomion Bayerische Motoren Werke v. komissio (T-671/14, EU:T:2017:599; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla tämä tuomioistuin hylkäsi kanteen, jossa se vaati kumoamaan osittain 9.7.2014 annetun komission päätöksen (EU) 2016/632 valtioneustusta SA.32009 (11/C) (ex 10/N), jota Saksa aikoo myöntää BMW AG:lle suurta investointihanketta varten Leipzigissa (EUVL 2016, L 113, s. 1) (jäljempänä riidanalainen päätös).
- 2 Euroopan komissio on tehnyt liitännäisvalituksen, jossa se vaatii kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtajan 11.5.2015 antaman määräyksen Bayerische Motoren Werke v. komissio (T-671/14, ei julkaistu, EU:T:2015:322; jäljempänä 11.5.2015 annettu määräys), jolla tämä hyväksyi Freistaat Sachsenin väliintulohakemuksen, sekä valituksenalaiseen tuomioon sisältyvän päätöksen, joka koskee tämän väliintulon tutkittavaksi ottamista ja Freistaat Sachsenin esittämien väitteiden huomioon ottamista valittajan esittämien väitteiden lisäksi.

Asiaa koskeva lainsäädäntö

Asetus N:o 659/1999

- 3 [SEUT 108] artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22.3.1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 (EYVL 1999, L 83, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 22.7.2013 annetulla neuvoston asetuksella N:o 734/2013 (EUVL 2013, L 204, s. 15) (jäljempänä asetus N:o 659/1999), 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

--

- b) ’voimassa olevalla tuella’

--

- ii) hyväksytyjä tukia eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka komissio tai [Euroopan unionin] neuvosto on hyväksynyt;

--

- c) ’uudella tuella’ kaikkia tukia, eli tukiohjelmiä ja yksittäisiä tukia, jotka eivät ole voimassa olevaa tukea, mukaan lukien voimassa olevan tuen muutokset;

--”

- 4 Tämän asetuksen 2 artiklan, jonka otsikkona on ”Uudesta tuesta ilmoittaminen”, 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Jollei [SEUT 109] artiklan tai sen muiden asiaa koskevien määräysten nojalla annetuissa asetuksissa toisin säädetä, asianomaisen jäsenvaltion on riittävän ajoissa ilmoitettava komissiolle kaikista suunnitelmistaan myöntää uutta tukea. --”

- 5 Kyseisen asetuksen 7 artiklassa, jonka otsikkona on ”Muodollisen tutkintamenettelyn päättämistä koskevat komission päätökset”, säädetään seuraavaa:

”_ _

2. Jos komissio toteaa, tarvittaessa asianomaisen jäsenvaltion tekemien muutosten jälkeen, että ilmoitettu toimenpide ei ole tukea, se tekee asiasta tämän seikan toteavan päätöksen.

3. Jos komissio toteaa, tarvittaessa asianomaisen jäsenvaltion tekemien muutosten jälkeen, että enää ei ole epäilyjä ilmoitetun toimenpiteen soveltuvuudesta [sisämarkkinoille], se päättää, että tuki soveltuu [sisämarkkinoille], jäljempänä ’myönteinen päätös’. Päätöksessä on mainittava, mitä perustamissopimuksen mukaista poikkeusta on sovellettu.

_ _”

- 6 Asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan, jonka otsikkona on ”Tutkinta, tietojensaantipyyntö ja tietojen antamista koskeva välipäätös”, 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Rajoittamatta 20 artiklan soveltamista komissio voi omasta aloitteestaan tutkia miltä tahansa taholta saamiaan tietoja, jotka koskevat oletettua sääntöjenvastaista tukea.

Komissio tutkii viipymättä minkä tahansa asianomaisen osapuolen 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti tekemän kantelun ja varmistaa, että asianomaiselle jäsenvaltiolle tiedotetaan kattavasti ja säännöllisesti tutkimuksen edistymisestä ja tuloksista.”

Asetus N:o 800/2008

- 7 Tiettyjen tukimuotojen toteamisesta [sisämarkkinoille] soveltuviksi [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan mukaisesti 6.8.2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 800/2008 (yleinen ryhmäpoikkeusasetus) (EUVL 2008, L 214, s. 3), jota seurasi tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan mukaisesti 17.6.2014 annettu komission asetus (EU) N:o 651/2014 (EUVL 2014, L 187, s. 1), johdanto-osan toisen, kolmannen, neljännen ja seitsemännen perustelukappaleen sanamuoto on seuraava:

”(2) Komissio on soveltanut [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklaa useissa päätöksissä ja sillä on riittävästi kokemusta yleisten soveltuvuusperusteiden määrittämiseksi [pienille ja keskisuurille yrityksille (PK-yritykset) myönnettävän tuen osalta] – –

(3) Komissiolla on myös erityisesti [SEUT 107 ja SEUT108] artiklan soveltamisesta – – koulutustuen, työllisyystuen, ympäristönsuojelutuen, tutkimus- ja kehitystuen, innovaatiotuen sekä PK-yrityksille ja suurille yrityksille myönnettävän aluetuen aloilla.

(4) Asetusten – – soveltamisesta saadun kokemuksen perusteella voidaan todeta, että joitakin niissä säädettyjä edellytyksiä on aiheellista mukauttaa. Yksinkertaistamiseen liittyvistä syistä ja komission harjoittaman tukien valvonnan tehostamiseksi mainitut asetukset olisi korvattava yhdellä asetuksella. Yksinkertaistaminen olisi toteutettava muun muassa tämän asetuksen I luvussa säädettyjen yhteisten yhdenmukaistettujen määritelmien ja yhteisten horisontaalisten säännösten avulla. – –

_ _

- (7) [SEUT 107] artiklan 1 kohdassa tarkoitetun valtiontuen, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, olisi kuuluttava edelleen [SEUT 108] artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvaatimuksen piiriin. Tämän asetuksen ei pitäisi rajoittaa jäsenvaltioiden mahdollisuutta ilmoittaa tuesta, jonka tavoitteet vastaavat tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia tavoitteita. Komissio arvioi kyseiset tuet erityisesti tässä asetuksessa säädettyjen edellytysten perusteella ja komission antamien erityisten suuntaviivojen tai puitteiden mukaisin perustein aina, kun kyse on tällaisen erityisvälineen soveltamisalaan kuuluvasta tukitoimenpiteestä.”
- 8 Asetuksen N:o 800/2008 3 artiklassa, jonka otsikkona on ”Poikkeuksen edellytykset” ja joka kuuluu tämän asetuksen I lukuun, jonka otsikkona on puolestaan ”Yhteiset säännökset”, säädetään seuraavaa:
- ”1. Tukiohjelmat, jotka täyttävät kaikki tämän asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja tämän asetuksen II luvussa olevat asiaa koskevat säännökset, ovat [SEUT 107] artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla [sisämarkkinoille] soveltuvia, ja ne vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että tällaisesta ohjelmasta myönnettävät yksittäiset tuet täyttävät kaikki tämän asetuksen edellytykset ja ohjelma sisältää nimenomaisen viittauksen tähän asetukseen siten, että siinä mainitaan tämän asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
2. Yksittäinen tuki, joka myönnetään 1 kohdassa tarkoitetusta ohjelmasta, on [SEUT 107] artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla [sisämarkkinoille] soveltuvaa, ja se vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että kyseinen tuki täyttää kaikki tämän asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja tämän asetuksen II luvussa olevat asiaa koskevat säännökset ja yksittäinen tukitoimenpide sisältää nimenomaisen viittauksen sen kannalta merkityksellisiin tämän asetuksen säännöksiin siten, että siinä mainitaan sen kannalta merkitykselliset säännökset, tämän asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.
3. Tapauskohtainen tuki, joka täyttää kaikki tämän asetuksen I luvussa säädetyt edellytykset ja tämän asetuksen II luvussa olevat asiaa koskevat säännökset, on [SEUT 107] artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla [sisämarkkinoille] soveltuvaa, ja se vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että kyseinen tuki sisältää nimenomaisen viittauksen sen kannalta merkityksellisiin tämän asetuksen säännöksiin siten, että siinä mainitaan sen kannalta merkitykselliset säännökset, tämän asetuksen nimi ja viite sen julkaisemisesta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.”
- 9 Tämän asetuksen samaan lukuun I kuuluvan 6 artiklan, jonka otsikkona on ”Erillistä ilmoitusta koskevat kynnysarvot”, 2 kohdassa säädetään seuraavaa:
- ”Suuriin investointihankkeisiin myönnettävä alueellinen investointituki on ilmoitettava komissiolle, jos kaikista lähteistä myönnettävän tuen kokonaismäärä ylittää 75 prosenttia enimmäismäärästä, joka voitaisiin myöntää investointiin, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa, kun sovelletaan hyväksytyin aluetukikartan mukaisesti suuriin yrityksiin tuen myöntämispäivänä sovellettavaa kiinteää tuen kynnysarvoa.”
- 10 Kyseisen asetuksen 8 artiklassa, jonka otsikkona on ”Kannustava vaikutus”, säädetään seuraavaa:
- ”1. Tällä asetuksella myönnetään poikkeus vain tuelle, jolla on kannustava vaikutus.

--

3. Tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluville suurille yrityksille myönnettävällä tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos jäsenvaltio on 2 kohdassa säädetyn edellytyksen täyttymisen lisäksi tarkistanut ennen kyseisen yksittäisen tuen myöntämistä, että tuensaajan laatimasta asiakirja-aineistosta saadaan vahvistus yhdelle tai useammalle seuraavista perusteista:

--

e) 13 artiklassa tarkoitetun alueellisen investointituen tapauksessa hanketta ei olisi toteutettu sellaisenaan ilman tukea kyseisellä tukialueella.

4. Edellä 2 ja 3 kohdassa säädettyjä edellytyksiä ei sovelleta verotoimenpiteisiin, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) verotoimenpiteellä vahvistetaan laillinen oikeus tukeen objektiivisin perustein ja ilman jäsenvaltion harkintavaltaa; ja

--”

11 Asetuksen N:o 800/2008 II lukuun ”Eri tukimuotoja koskevat erityissäännökset” sisältyy tämän asetuksen 13 artikla, joka on otsikoitu ”Alueellinen investointi- ja työllisyystuki” ja jonka 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

”Alueelliset investointi- ja työllisyystukiohjelmat ovat [SEUT 107] artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla [sisämarkkinoille] soveltuvia, ja ne vapautetaan [SEUT 108] artiklan 3 kohdan mukaisesta ilmoitusvaatimuksesta edellyttäen, että ne täyttävät tässä artiklassa säädetyt edellytykset.

--”

Vuoden 2009 tiedonanto

12 Perusteista alueellisen tuen suurien investointihankkeiden perusteelliseksi arvioimiseksi annetussa komission tiedonannossa (EUVL 2009, C 223, s. 3; jäljempänä vuoden 2009 tiedonanto) määrätään muun muassa seuraavaa:

”21. Jos aluetukea myönnetään suurille investointihankkeille tässä tiedonannossa tarkoitetulla tavalla, komissio tutkii yksityiskohtaisesti, että ’tuki on tarpeen kannustavan vaikutuksen luomiseksi investoinnille’ --. Yksityiskohtaisen arvioinnin tarkoituksena on määrittää, muuttaako tuki todella tuensaajan käyttäytymistä niin, että se toteuttaa (ylimääräisen) investoinnin kyseisellä tukialueella. On lukuisia päteviä syitä siihen, että yritys sijaitsee tietyllä alueella, vaikka mitään tukia ei myönnettäisi.

22. Kun otetaan huomioon koheesiopolitiikasta johtuva oikeudenmukaisuustavoite ja se, missä määrin tuki edistää tämän tavoitteen saavuttamista, kannustava vaikutus voidaan todentaa kahdessa mahdollisessa skenaariossa:

--

2) Tuki kannustaa sijoittamaan suunnitellun investoinnin kyseiselle alueelle muun alueen sijaan, koska se korvaa tukialueelle sijoittautumiseen liittyvät nettohaitat ja kustannukset.

--

25. Skenaariossa 2 jäsenvaltio voisi todistaa tuen kannustavan vaikutuksen toimittamalla yrityksen asiakirjoja, joista ilmenee, että investoinnin sijoittamisesta tukialueelle aiheutuvia kustannuksia ja hyötyjä on verrattu tilanteeseen, jossa investointi toteutetaan vaihtoehtoisella alueella. Tällaisten vertailuskenaarioiden on oltava komission kannalta realistisia.

--

33. Sijoittautumiseen liittyvää kannustinta koskevassa skenaariossa 2 tuki katsotaan yleensä oikeasuhteiseksi, jos se vastaa tuensaajayrityksen investoinnista tukialueella aiheutuvien nettokustannusten ja vaihtoehtoisella alueella tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten välistä erotusta. --

--

52. Todettuaan, että tuki on tarpeen kannustamaan investoinnin toteuttamista kyseisellä alueella, komissio vertaa suurelle investointihankkeelle myönnettävän alueellisen investointituen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia. --

--

56. Komissio voi päättää joko hyväksyä tai kieltää tuen tai asettaa sen myöntämiselle ehtoja --”

13 Tämän tiedonannon 56 kohdassa olevassa alaviitteessä todetaan, että ”kun tukea myönnetään voimassa olevan aluetukiohjelman perusteella, on kuitenkin huomattava, että jäsenvaltio säilyttää mahdollisuuden myöntää kyseistä tukea siihen määrään saakka, joka vastaa sallittua enimmäismäärää, joka sovellettavien sääntöjen mukaisesti voidaan myöntää investointiin, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa [euroa]”.

Asian tausta ja riidanalainen päätös

14 Asian tausta, sellaisena kuin se ilmenee valituksenalaisen tuomion 1–5 kohdasta, on seuraava:

”1 Kantaja -- on Bayerische Motoren Werke -konsernin -- emoyhtiö, joka päätoimialanaan valmistaa autoja ja moottoripyöriä tuotemerkeillä BMW, MINI ja Rolls-Royce.

2 Saksan liittotasavalta ilmoitti 30.11.2010 [asetuksen N:o 800/2008] 6 artiklan 2 kohdan nojalla aikeestaan myöntää 7.12.2008 annetun vuoden 2010 investointitukilain (Investitionszulagengesetz 2010), sellaisena kuin se on muutettuna (BGBl. 2008 I, s. 2350; jäljempänä IZG), nojalla alueellisia valtiontukia vuosille 2007–2013 koskevien suuntaviivojen (EUVL 2006, C 54, s. 13; --) mukaisesti nimellisarvoltaan 49 miljoonan euron suuruisen tuen, jonka tarkoituksena oli perustaa Leipzigiin (Saksa) tuotantolaitos BMW:n sähköauton i3 ja ladattavan hybridisähköauton i8 valmistamista varten. Ilmoituksen mukaan investointikustannukset olivat 392 miljoonaa euroa -- ja tuki-intensiteetti 12,5 prosenttia. Tuen tosiasiallinen maksaminen edellytti luvan saamista Euroopan komissiolta.

3 Saatuaan tiettyjä lisätietoja komissio päätti 13.7.2011 aloittaa SEUT 108 artiklan 2 kohdan nojalla muodollisen tutkintamenettelyn ja vastaanotti sen johdosta Saksan liittotasavallalta asiaa koskevat huomautukset. Päätös ”Valtiontuki – Saksa – Valtiontuki SA.32009 (2011/C) (ex 2010/N) – Suuret investointihankkeet – Tuki BMW Leipzigille – Kehotus huomautusten esittämiseen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti” julkaistiin 13.12.2011 Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL 2011, C 363, s. 20). --

--

5 Komissio antoi 9.7.2014 [riidanalaisen päätöksen], jonka 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

’Valtiontuki, jonka [Saksan liittotasavalta] suunnittelee myöntävänsä [kantajan] Leipzigissa toteutettavalle investoinnille ja jonka määrä on 45 257 273 euroa, soveltuu sisämarkkinoille vain, jos se rajataan 17 miljoonaan euroon (vuoden 2009 hintoina); tämän määrän ylittävä määrä (28 257 273 euroa) ei sovellu sisämarkkinoille.

Tämän vuoksi tukea voidaan myöntää vain 17 miljoonan euron määrään asti.”

Asian käsittely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 15 Valittaja nosti unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 19.9.2014 toimittamallaan kannekirjelmällä kanteen, jossa se vaati riidanalaisen päätöksen kumoamista.
- 16 Freistaat Sachsen esitti 16.1.2015 väliintulohakemuksen tukeakseen valittajan vaatimuksia.
- 17 Unionin yleisen tuomioistuimen viidennen jaoston puheenjohtaja hyväksyi väliintulohakemuksen 11.5.2015 antamallaan määräyksellä.
- 18 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen kokonaan valituksenalaisella tuomiolla.

Asianosaisten vaatimukset

- 19 Valittaja vaatii muutoksenhaussa, että unionin tuomioistuin
 - kumoaa valituksenalaisen tuomion
 - kumoaa riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä katsotaan, että haetusta tuesta 17 miljoonaa euroa ylittävä osa eli 28 257 273 euroa ei sovellu sisämarkkinoille, tai, toissijaisesti siltä osin kuin unionin tuomioistuin katsoo, että asia ei ole ratkaisukelpoinen, palauttaa asian unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi
 - toissijaisesti kumoaa riidanalaisen päätöksen siltä osin kuin siinä katsotaan, että mikään tuki, joka on vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdan nojalla ja joka on myönnetty riidanalaisen investointihankkeen yhteydessä, ei sovellu sisämarkkinoille 17 miljoonaa euroa ylittävältä osalta, ja
 - velvoittaa komission korvaamaan ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhaussa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 20 Komissio vaatii valituksen hylkäämistä ja valittajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 21 Freistaat Sachsen esittää samat kumoamisvaatimukset kuin valittaja ja vaatii unionin tuomioistuinta velvoittamaan komissio korvaamaan ensimmäisessä oikeusasteessa ja muutoksenhaussa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 22 Komissio vaatii liitännäisvalituksessaan, että unionin tuomioistuin
 - kumoaa 11.5.2015 annetun määräyksen

- kumoaa valituksenalaisen tuomioon sisältyneen päätöksen, joka koskee väliintulon tutkittavaksi ottamista ja väliintulijan esittämien väitteiden huomioon ottamista valittajan esittämien väitteiden lisäksi
 - antaa ensimmäisenä oikeusasteena ratkaisun väliintulohakemuksesta ja hylkää sen perusteettomana ja
 - velvoittaa valittajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 23 Valittaja ja Freistaat Sachsen vaativat liitännäisvalituksen hylkäämistä ja komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Liitännäisvalitus

- 24 Komissio väittää liitännäisvalituksessaan unionin yleisen tuomioistuimen tehneen Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun oikeudenkäyntivirheen, joka on sen edun vastainen, päättäessään hyväksyä Freistaat Sachsenin väliintulijaksi tukemaan valittajan vaatimuksia tämän perussäännön 40 artiklan toisen kohdan mukaisesti. Se esittää tämän valituksen tueksi kolme valitusperustetta, jotka koskevat lähinnä tämän määräyksen rikkomista sekä tosiseikkojen virheellistä luonnehdintaa.
- 25 Valittaja ja Freistaat Sachsen katsovat, että liitännäisvalitus on jätettävä tutkimatta. Niiden mielestä tämä valitus on joka tapauksessa perusteeton.
- 26 On muistettava, että SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan unionin yleisen tuomioistuimen tekemiin päätöksiin voidaan vain oikeuskysymysten osalta ja Euroopan unionin tuomioistuimen ”perussäännössä määrätyn edellytyksin ja rajoituksin” hakea muutosta unionin tuomioistuimelta.
- 27 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään tästä, että unionin yleisen tuomioistuimen lopullisiin päätöksiin sekä päätöksiin, joilla tehdään vain osittainen asiaratkaisu taikka joilla ratkaistaan väite toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, voidaan hakea muutosta unionin tuomioistuimelta kahden kuukauden kuluessa muutoksenhaun kohteena olevan päätöksen tiedoksiantamisesta.
- 28 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 57 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään lisäksi, että se, jonka väliintulohakemus on hylätty, voi hakea muutosta unionin yleisen tuomioistuimen tämän perussäännön 40 artiklan toisen kohdan mukaisesti esitetyn väliintulohakemuksen hylkäyspäätökseen unionin tuomioistuimelta kahden viikon kuluessa siitä, kun hylkäävä päätös annettiin tiedoksi.
- 29 On todettava, että päätös, jolla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy väliintulohakemuksen, joka on esitetty tämän 40 artiklan toisen kohdan mukaisesti, ei kuulu kummankaan määräyksen piiriin.
- 30 Yhtäältä tällaisella päätöksellä ei näet tehdä asiaratkaisua eikä myöskään ratkaista väitettä toimivallan puuttumisesta tai siitä, että asia on jätettävä tutkittavaksi ottamatta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetulla tavalla, mitä komissiokaan ei kiistä liitännäisvalituksessaan.
- 31 Toisaalta päätös, jolla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy väliintulohakemukseen, ei vastaa tämän perussäännön 57 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua päätöstä, jonka mukaan päinvastoin ainoastaan se, jonka väliintulohakemus on hylätty, voi hakea muutosta.

- 32 Näistä määräyksistä seuraa, että Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännössä ei anneta ensimmäisen oikeusasteen oikeudenkäynnin asianosaiselle mahdollisuutta tehdä unionin tuomioistuimelle valitusta päätöksestä, jolla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy väliintulohakemuksen.
- 33 Tästä seuraa, että kuten komissiokin myöntää, 11.5.2015 annettu määräys, jolla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi Freistaat Sachsenin Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan nojalla tekemän väliitoimihakemuksen, ei voinut olla päävalituksen kohteena.
- 34 Komissio väittää kuitenkin, että unionin yleisen tuomioistuimen päätös hyväksyä tämä väliintulija voi olla liitännäisvalituksen kohteena unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 178 artiklan 1 ja 2 kohdan nojalla, kun se kohdistetaan valituksenalaiseen tuomioon, jolla päätetään ensimmäisen oikeusasteen oikeudenkäynti, koska väliintulijaksi hyväksyminen merkitsee Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua oikeudenkäyntivirhettä, joka on sen edun vastainen.
- 35 Tämä väite ei voi menestyä.
- 36 Yhtäältä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 178 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että liitännäisvalituksen vaatimukset koskevat ”unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun” kumoamista kokonaan tai osittain.
- 37 Vaikka tässä määräyksessä, toisin kuin kyseisen työjärjestyksen 169 artiklan 1 kohdassa, ei täsmennetä, että valituksen mukaisen kumoamisen pitäisi koskea unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun ”tuomiolauselman tai määräysosaan sisältyvää lopputulosta”, joka tapauksessa, kuten tämän tuomion 31 kohdassa on jo korostettu, päätös, jolla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy väliintulohakemuksen, ei ole Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa ja 57 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu päätös, johon voidaan hakea muutosta.
- 38 Toisaalta unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 178 artiklan 2 kohdassa määrätään, että liitännäisvalituksessa voidaan myös vaatia ”unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä” tehdyn nimenomaisen ratkaisun tai välillisesti ilmenevän ratkaisun kumoamista.
- 39 Päätös, jolla unionin yleinen tuomioistuin hyväksyy väliintulohakemuksen, ei kuitenkaan vaikuta pääkanteen tutkittavaksi ottamiseen, koska tällainen väliintulo on viimeksi mainittuun nähden liitännäinen (ks. vastaavasti tuomio 10.11.2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital v. komissio, C-449/14 P, EU:C:2016:848, 121 kohta ja määräys 19.7.2017, Lysoform Dr. Hans Rosemann ja Ecolab Deutschland v. ECHA, C-663/16 P, ei julkaistu, EU:C:2017:568, 47 kohta).
- 40 Tästä seuraa, että unionin oikeudessa ei ole yhtään säännöstä, joka voisi olla oikeudellinen perusta, joka antaa asianosaiselle oikeuden hakea unionin tuomioistuimessa muutosta päätökseen, jolla unionin yleinen tuomioistuin on hyväksynyt väliintulohakemuksen.
- 41 Tätä päätelmää ei voida kyseenalaistaa millään komission esittämistä perusteluista.
- 42 Ensinnäkin siltä osin kuin komissio väittää, että väliintulohakemuksen hyväksyminen Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan vastaisesti merkitsisi tämän perussäännön 58 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua ”oikeudenkäyntivirhettä”, joka olisi sen etujen vastainen, on riittävää korostaa, että tämän viimeksi mainitun määräyksen ainoana tarkoituksena on mainita oikeuskysymykset, jotka voidaan esittää muutoksenhaun tueksi, eikä määrittää sellaisten päätösten ryhmää, joista tällainen valitus voidaan tehdä ja jotka on määritelty kyseisen perussäännön

56 artiklan ensimmäisessä kohdassa ja 57 artiklan ensimmäisessä kohdassa. Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäinen kohta ei siis voi laajentaa tätä päätösten ryhmää näiden määräysten mukaista laajemmaksi.

- 43 Toiseksi siltä osin kuin komissio väittää, että 29.11.2007 annettuun tuomioon *Stadtwerke Schwäbisch Hall ym. v. komissio* (C-176/06 P, ei julkaistu, EU:C:2007:730) perustuvasta oikeuskäytännöstä ilmenee, että unionin tuomioistuin on velvollinen tutkimaan viran puolesta unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyn väliintulohakemuksen tutkittavaksi ottamisen, jos väliintulija tekee liitännäisvalituksen tai, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, jättää vastauskirjelmän päävalitukseen, sen väitteet ovat perusteettomia.
- 44 Kuten unionin tuomioistuin kyllä muistutti kyseisen tuomion 18 kohdassa, unionin tuomioistuin on silloin, kun sen käsiteltävänä on Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan nojalla tehty valitus, velvollinen antamaan tarvittaessa viran puolesta ratkaisun kumoamiskanteen tutkimisedellytyksistä ja siten ehdottomasta perusteesta, joka liittyy siihen, ettei ole noudatettu SEUT 263 artiklan neljännessä alakohdassa määrättyä edellytystä, jonka mukaan kantaja voi vaatia sellaisen päätöksen kumoamista, jota ei ole osoitettu hänelle, vain siinä tapauksessa, että se koskee sitä suoraan ja erikseen.
- 45 Siten se, että kantajalla on oikeussuojan tarve, joka antaa sille viimeksi mainitussa määräyksessä tarkoitettun kanneoikeuden, on edellytyksenä sille, että tutkintaan kanne, jonka tämä on nostanut unionin yleisessä tuomioistuimessa saadaksesen päätöksen kumotuksi. Sitä vastoin Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan mukaisesti tehdyn väliintulohakemuksen hyväksyminen, kuten jo tämän tuomion 39 kohdasta ilmenee, ei vaikuta tällaisen kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiin. Minkäänlaista analogiaa ei siis voida tehdä oikeuskäytännöstä, joka mainitaan 29.11.2007 annetun tuomion *Stadtwerke Schwäbisch Hall ym. v. komissio* (C-176/06 P, ei julkaistu, EU:C:2007:730) yhteydessä.
- 46 Kolmanneksi siltä osin kuin komissio on pyrkinyt istunnossa hakemaan perusteluja 14.4.2005 annetusta tuomiosta, *Gaki-Kakouri v. yhteisöjen tuomioistuin* (C-243/04 P, ei julkaistu, EU:C:2005:238), jonka 33 ja 34 kohdassa yhteisöjen tuomioistuin tutki perusteen, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen olisi rikkonut työjärjestyksensä 48 artiklan 1 kohtaa liian myöhään esitetyn näytön osalta, on riittävää todeta, että tällaisella perusteella pyrittiin kyseisessä asiassa saamaan Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös eli kyseisessä tapauksessa pääasian riidan ratkaiseva päätös kumotuksi.
- 47 Komission nyt käsiteltävässä asiassa tekemä liitännäisvalitus ei nimenomaan ole tällainen. Kuten se on näet itse nimenomaisesti todennut valituksessaan, sillä ei pyritä riidan asiakysymyksen ratkaisevan valituksenalaisen tuomion kumoamiseen vaan ainoastaan sen päätöksen kumoamiseen, jolla unionin yleinen tuomioistuin on hyväksynyt väliintulohakemuksen ja joka ei ole tämän 56 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu ”päätös”.
- 48 Komissio vetoaa neljäntenä seikkana siihen, että väliintulohakemuksen hyväksymisellä ensimmäisessä oikeusasteessa on itsenäisiä oikeusvaikutuksia, jotka haittaavat sen prosessuaalista asemaa muutoksenhaun yhteydessä. Väliintulija voisi näet perusteluillaan laajentaa unionin yleisessä tuomioistuimessa käsitellyn riita-asian kohdetta, joten lisäperustelut pitäisi tutkia sekä unionin tuomioistuimessa muutoksenhaun yhteydessä että unionin yleisessä tuomioistuimessa, jos valituksenalainen tuomio kumotaan ja asia palautetaan sen ratkaistavaksi. Unionin yleinen tuomioistuin voisi sen mielestä lisäksi kehittää täysin unionin tuomioistuimen tuomioistuinvalvonnan ulkopuolella oikeuskäytännössään linjaa, joka ei olisi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklassa vahvistettujen edellytysten mukainen. Väliintulija, joka hyväksytään väliintulijaksi kyseisen määräyksen vastaisesti, voisi lisäksi valittaa unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta.

- 49 Tässä yhteydessä on heti aluksi huomautettava, että toisin kuin komissio väittää, väliintulohakemuksen hyväksyminen ei voi missään tapauksessa johtaa unionin yleisen tuomioistuimessa vireillä olevan riidan kohteen laajentamiseen.
- 50 Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljännen kohdan mukaisesti osapuoli, joka on hyväksytty väliintulijaksi unionin yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa, ei näet voi muuttaa riidan kohdetta, sellaisena kuin se on rajattu varsinaisten asianosaisten vaatimuksissa ja perusteissa. Tästä seuraa, että tutkittavaksi voidaan ottaa vain ne väliintulijan argumentit, jotka kuuluvat kyseisissä vaatimuksissa ja perusteissa määriteltyyn yhteyteen (ks. mm. tuomio 10.11.2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital v. komissio, C-449/14 P, EU:C:2016:848, 114 kohta ja tuomio 25.10.2017, komissio v. neuvosto (CMR-15), C-687/15, EU:C:2017:803, 23 kohta). Väliintulijalla ei ole oikeutta vedota uusiin perusteisiin, jotka ovat eri perusteita kuin ne, joihin kantaja on vedonnut (tuomio 10.11.2016, DTS Distribuidora de Televisión Digital v. komissio, C-449/14 P, EU:C:2016:848, 121 kohta).
- 51 Tämän jälkeen on todettava, että siltä osin kuin komissio vetoaa perusteluissaan siihen, että väliintulohakemuksen hyväksyminen voisi loukata sen tehokasta oikeussuojaa koskevaa oikeutta, on korostettava, että unionin oikeudessa, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa, luettuna sen 18 artiklaan ja 19 artiklan 2 kohtaan sisältyvien takeiden valossa, ei edellytetä käsittelyä kahdessa oikeusasteessa. Merkitystä on näet vain sillä, että asia voidaan saattaa tuomioistuimen käsiteltäväksi. Tehokkaan oikeussuojan periaate antaa siis yksityiselle oikeuden saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi eikä oikeutta useisiin oikeusasteisiin (ks. mm. tuomio 28.7.2011, Samba Diouf, C-69/10, EU:C:2011:524, 69 kohta; tuomio 30.5.2013, F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 44 kohta ja tuomio 19.6.2018, Gnandi, C-181/16, EU:C:2018:465, 57 kohta).
- 52 Tässä tapauksessa on kiistatonta, että komissio on saanut unionin yleisessä tuomioistuimessa tilaisuuden esittää huomautuksensa väliintulohakemuksen tutkittavaksi ottamisesta Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan vaatimusten kannalta.
- 53 Lisäksi on korostettava, että jos unionin yleinen tuomioistuin olisi hyväksynyt valittajan kumoamiskanteen, komissiolla olisi oikeus riitauttaa muutoksenhaussa väliintulijan valittajan vaatimusten tueksi esittämät perustelut, joita unionin yleinen tuomioistuin olisi mahdollisesti pitänyt perusteltuina.
- 54 Todettakoon lopuksi, että pitää paikkansa, että osapuolelle, joka on hyväksytty väliintulijaksi unionin yleisessä tuomioistuimessa ja joka on jokin muu kuin Euroopan unionin jäsenvaltio tai toimielin, annetaan Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklan toisessa kohdassa ”asianosaisen” asema muutoksen hakemiseksi tässä tuomioistuimessa ja että se voi tällä perusteella esittää kaikki perusteet kyseenalaistaakseen riidanalaisen päätöksen laillisuuden. Tästä määräyksestä seuraa lisäksi, että unionin yleisen tuomioistuimen väliintulijalla, jota siis pidetään ”asianosaisena” unionin tuomioistuimessa eikä enää ”väliintulijana”, on oikeus, jos joku muu asianosainen tekee valituksen, jättää vastauskirjelmä unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 172 artiklan nojalla (ks. tuomio 11.2.1999, Antillean Rice Mills ym. v. komissio, C-390/95 P, EU:C:1999:66, 20–22 kohta).
- 55 On kuitenkin korostettava, että kuka tahansa voi Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan toisen kohdan nojalla olla väliintulijana muutoksenhaussa, jos hän pystyy osoittamaan, että unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu koskee hänen etuaan. Lisäksi tämän perussäännön 56 artiklan toisen kohdan mukaisesti unionin yleisessä tuomioistuimessa väliintulijana ollut voi hakea muutosta ainoastaan silloin, kun hän osoittaa, että unionin yleisen tuomioistuimen päätös koskee häntä suoraan. Lopuksi joka tapauksessa jokaisella muutoksenhakumenettelyn osapuolella on oikeus, kuten jo tämän tuomion 53 kohdasta ilmenee, riitauttaa perusteet ja perustelut, joihin unionin yleisessä tuomioistuimessa väliintulijana ollut, joka osallistuu muutoksenhakumenettelyyn, on vedonnut.

56 Näin ollen komission liitännäisvalitus on jätettävä tutkimatta.

Päävalitus

57 Valittaja esittää valituksessaan Freistaat Sachsenin tukemana kaksi valitusperustetta. Ensimmäinen valitusperuste koskee SEUT 107 artiklan 3 kohdan rikkomista. Toinen valitusperuste koskee SEUT 288 artiklan ja asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan rikkomista sekä syrjäytäkiellon periaatteen loukkaamista.

Ensimmäinen valitusperuste

58 Valittaja väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, joka on neliosainen, unionin yleisen tuomioistuimen rikkoneen SEUT 107 artiklan 3 kohtaa todetessaan valituksenalaisen tuomion 145–149 kohdassa, että kyseessä oleva tuki ei ollut tarpeen, pelkästään sillä perusteella, että sen määrä ylitti vuoden 2009 tiedonannon 33 kohdan vastaisesti tuensajayrityksen investoinnista tukialueella aiheutuvien nettokustannusten ja vaihtoehtoisella alueella tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten välisen erotuksen, selvittämättä sitä, aiheuttiko tämä tuki kilpailun vääristymistä.

Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen, toinen ja kolmas osa

– Asianosaisten lausumat

59 Valittaja arvostelee ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on nojautunut oletamaan, jonka mukaan kaikki tuki, joka ei ole tarpeen investoinnista tukialueella aiheutuvien kustannusten ja vaihtoehtoisella alueella tehtävästä investoinnista aiheutuvien kustannusten välisen erotuksen kompensoimiseksi, johtaa kilpailun vääristymiseen.

60 Tällainen oletama on valittajan mielestä kuitenkin ristiriidassa SEUT 107 artiklan kanssa, koska tuen arvioiminen tämän määräyksen perusteella edellyttäisi SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua kilpailun vääristymistä koskevan uhkan tutkimista, tuesta käsiteltävän asian olosuhteista aiheutuvien seurausten määrittämistä SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti sekä tuen kielteisten vaikutusten ja tuen myönteisten vaikutusten vertailua. Komissio on siis valittajan mielestä velvollinen määrittelemään asianomaiset markkinat ja määrittämään valittajan aseman niillä.

61 Valittaja väittää ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa, että valituksenalainen tuomio ei ole unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukainen.

62 Tästä oikeuskäytännöstä ja erityisesti 30.4.2009 annetun tuomion komissio v. Italia ja Wam (C-494/06 P, EU:C:2009:272) 57 kohdasta näet ilmenee, että komission velvollisuutena on tutkia, saattavatko tuet vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja vääristää kilpailua, ja esittää päätöksessään asiaankuuluvat seikat tukien ennakoitavissa olevista vaikutuksista.

63 Unionin tuomioistuin on valittajan mukaan todennut lisäksi 19.7.2016 annetun tuomion (Kotnik ym., C-526/14, EU:C:2016:570) 41 kohdassa, että tiedonannon antaminen ei vapauta komissiota velvollisuudestaan tutkia erityiset poikkeukselliset olosuhteet, kun se soveltaa SEUT 107 artiklan 3 kohtaa.

64 Valittaja toteaa vielä, että 6.9.2017 annetusta tuomiosta Intel v. komissio, (C-413/14 P, EU:C:2017:632) seuraa, että koska valtiontukiin liittyvät säännöt kuuluvat EUT-sopimuksen kilpailusääntöihin, ei olisi johdonmukaista luopua tuen vaikutusten tutkimisesta SEUT 107 artiklan soveltamisen yhteydessä, kun tällaista tutkimusta edellytetään SEUT 101 ja SEUT 102 artiklan soveltamiseksi.

- 65 Valittaja väittää ensimmäisen valitusperusteen kolmannessa osassa unionin yleistä tuomioistuimen tehneen oikeudellisen virheen, kun se ei ole todennut, että komissio oli laiminlyönyt SEUT 108 artiklan 2 kohdassa säädetyn muodollisen tutkintamenettelyn yhteydessä käyttäen tutkintavaltuuksiaan poistaakseen epävarmuuden, joka koski asianomaisten markkinoiden määrittämistä ja sen asemaa niillä, vaikka nämä seikat olivat jo sellaisenaan peruste tämän menettelyn aloittamiselle.
- 66 Vuoden 2009 tiedonannosta ilmenee valittajan mielestä, että komissio on velvollinen määrittämään asianomaiset markkinat ja että siltä osin kuin mahdollisia merkittäviä markkinaosuuksia pidetään osoituksena kilpailun vääristymisestä, niitä on tarkasteltava perusteellisen arvioinnin yhteydessä.
- 67 Jos komissio olisi tässä tapauksessa määrittänyt asianomaiset markkinat ja markkinaosuudet oikein, se olisi katsonut, että kaupankäyntiin ei olisi voitu vaikuttaa yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, eikä se olisi pitänyt tuen määrän pienentämistä tarpeellisena.
- 68 Komissio arvioi, että ensimmäisen valitusperusteen kolme ensimmäistä osaa on jätettävä tutkimatta, ja väittää lähinnä, että ne ovat uusia perusteita tai eivät täytä unionin tuomioistuimen työjärjestyksessä asetettuja edellytyksiä. Komissio katsoo joka tapauksessa, että ensimmäisen valitusperusteen nämä osat ovat perusteettomia.

– *Unionin tuomioistuimen arviointi*

- 69 Ensimmäisen valitusperusteen kolmen ensimmäisen osan tutkittavaksi ottamisesta on aluksi muistutettava, että unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 170 artiklan 1 kohdan mukaan muutoksenhaussa ei voida muuttaa oikeudenkäynnin kohdetta siitä, mikä se oli unionin yleisessä tuomioistuimessa. Unionin tuomioistuin on muutoksenhakumenettelyssä nimittäin toimivaltainen arvioimaan ainoastaan sitä oikeudellista ratkaisua, joka on tehty ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyistä perusteista. Asianosainen ei siis voi esittää ensimmäisen kerran unionin tuomioistuimessa perustetta, johon se ei ole vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa, koska tämä merkitsisi sitä, että se voisi saattaa unionin tuomioistuimen, jonka toimivaltaa muutoksenhaun yhteydessä on rajoitettu, käsiteltäväksi asian laajempaan kuin unionin yleinen tuomioistuin on sen tutkinut (ks. vastaavasti esim. tuomio 17.9.2015, Total v. komissio, C-597/13 P, EU:C:2015:613, 22 kohta ja tuomio 20.12.2017, Comunidad Autónoma de Galicia et Retegal v. komissio, C-70/16 P, EU:C:2017:1002, 88 kohta).
- 70 Tässä tapauksessa komissio arvostelee kuitenkin virheellisesti valittajaa siitä, että se olisi vedonnut ensimmäistä kertaa tässä muutoksenhaussa SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomiseen tukeakseen ensimmäisen valitusperusteen kolmea ensimmäistä osaa. Vaikka valittaja näet viittaa ensimmäisen valitusperusteen tämän osan tueksi esittämässään perusteluissa tähän määräykseen, on todettava, että valittaja yksiselitteisesti ei väitä näillä perusteluilla unionin yleisen tuomioistuimen rikkoneen tätä määräystä vaan valittaja väittää sen rikkoneen SEUT 107 artiklan 3 kohtaa sillä perusteella, että unionin yleinen tuomioistuin olisi valituksenalaisessa tuomiossa arvioinut tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskevan tutkimuksen yhteydessä sen tarpeellisuutta virheellisellä tavalla.
- 71 Toiseksi on muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan SEUT 256 artiklan 1 kohdan toisesta alakohdasta, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisestä kohdasta ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdasta seuraa, että valituskirjelmässä on ilmoitettava täsmällisesti sekä se, miltä kaikilta osin tuomion kumoamista vaaditaan, että ne oikeudelliset perustelut, joihin erityisesti halutaan vedota tämän vaatimuksen tueksi. Tältä osin mainitun työjärjestyksen 169 artiklan 2 kohdassa määrätään, että

oikeudellisissa perusteluissa ja perusteissa, joihin vedotaan, on yksilöitävä täsmällisesti, mitkä unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisun perustelujen kohdat riitautetaan (tuomio 20.9.2016, Mallis ym. v. komissio ja EKP, C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702, 33 ja 34 kohta oikeustapausviittauksineen).

- 72 Tässä tapauksessa komissio vetoaa kuitenkin myös virheellisesti siihen, että ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen ja kolmas osa eivät täyttäisi näitä vaatimuksia. Valittajan ensimmäisen valitusperusteen näiden osien tueksi esittämistä perusteluista ilmenee näet selvästi, että se arvostelee viitatessaan nimenomaisesti valituksenalaisen tuomion 145–149 kohtaan unionin yleistä tuomioistuinta oikeudellisesta virheestä, jonka tämä olisi tehnyt laiminlyödessään kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskevan arvioinnin yhteydessä yhtäältä tutkia, oliko se omiaan aiheuttamaan kilpailun vääristymiä asianomaisilla markkinoilla, ja toisaalta määritellä asianomaiset markkinat sekä sen aseman niillä.
- 73 Kolmanneksi on vielä todettava komission väitteestä, jonka mukaan ensimmäisen valitusperusteen toinen osa olisi jätettävä tutkimatta siltä osin kuin se perustuu SEUT 107 artiklan 3 kohdan rikkomiseen, että tämän toimielimen esittämät väitteet, joilla se arvostelee valittajaa siitä, että se olisi vedonnut ”valitusperusteeseen, jonka asiasisältöä ei voida tutkia”, eivät anna mahdollisuutta ymmärtää, miksi tämä osa pitäisi jättää tutkimatta.
- 74 Tästä seuraa, että ensimmäisen valitusperusteen kolme ensimmäistä osaa on tutkittava.
- 75 Ensimmäisen valitusperusteen näiden osien perusteltavuudesta on muistutettava, että tutkiessaan valittajan esittämiä väitteitä, jotka koskevat sitä, sopiiko suurelle investointihankkeelle myönnetty kyseessä oleva aluetuki yhteen SEUT 107 artiklan 3 kohdan kanssa, unionin yleinen tuomioistuin totesi aluksi valituksenalaisen tuomion 83–142 kohdassa, jotka eivät ole tämän muutoksenhaun kohteena, että kyseessä olevan tuen, joka oli suuruudeltaan 49 miljoonaa euroa, kannustava vaikutus ja oikeasuhteisuus vastasivat vuoden 2009 tiedonannon 21, 22 ja 25 kohdan sekä sen 33 kohdan mukaisesti Münchenissä (Saksa) tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten ja Leipzigissa tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten välistä erotusta, joka oli, kuten esimerkiksi tämän tuomion 119 ja 131 kohdasta ilmenee, 17 miljoonaa euroa.
- 76 Unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi lisäksi valituksenalaisen tuomion 143–150 kohdassa väitteet, joita valittaja oli esittänyt siitä, että komissio ei olisi tutkinut kilpailun vääristymisen olemassaoloa. Unionin yleinen tuomioistuin totesi tästä tämän tuomion 145 ja 146 kohdassa, että kyseessä olevan tuen oikeasuhteisuutta ei ollut osoitettu vuoden 2009 tiedonannon 33 kohdan mukaisesti siltä osin kuin se ylitti 17 miljoonan euron määrän, joten komissio oli voinut olettaa tämän tuen kielteisen vaikutuksen, joka perustui mahdolliseen kilpailun vääristymiseen. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi kyseisen tuomion 147–149 kohdassa, että tätä arviointia tukivat erityisesti tämän tiedonannon 7 ja 52 kohta, joista ilmeni sen mukaan, että komissio oli velvollinen vertailemaan kyseisessä tiedonannossa tarkoitettun tuen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia vasta todettuaan, että tuki oli tarpeen kannustamaan investoinnin toteuttamiseen kyseisellä alueella. Unionin yleinen tuomioistuin päätteli tästä, että komissio ei ollut tässä tapauksessa velvollinen tekemään taloudellista analyysiä asianomaisten markkinoiden todellisesta tilanteesta.
- 77 Valittaja pyrkii ensimmäisen valitusperusteen kolmen ensimmäisen osan tueksi esittämillään perusteluilla lähinnä kyseenalaistamaan viimeksi mainitut arvioinnit arvostelemalla unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on todennut, että kyseessä oleva tuki ei täyttänyt oikeasuhteisuuden vaatimusta, sellaisena kuin se on vahvistettu vuoden 2009 tiedonannon 33 kohdassa, yksinomaan sillä perusteella, että tämän tuen määrä ylitti tämän määräyksen vastaisesti investoinnista tukialueella aiheutuvien nettokustannusten ja vaihtoehtoisella alueella tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten välisen erotuksen, osoittamatta tämän tuen myönteisten ja kielteisten vaikutusten vertailun perusteella, että se aiheuttaisi kilpailun vääristymistä asianomaisilla markkinoilla.

- 78 On todettava, että valittaja ei kiistä näillä perusteluilla vuoden 2009 tiedonannon pätevyyttä EUT-sopimuksen määräysten kannalta, ja näihin määräyksiin kuuluu muun muassa SEUT 107 artiklan 3 kohta. On erityisesti huomautettava, että valittaja ei pyri tässä muutoksenhaussa riitauttamaan unionin yleisen tuomioistuimen päätöstä jättää valituksenalaisen tuomion 96 kohdassa tutkimatta perustelut, jotka valittaja oli esittänyt tässä tarkoituksessa ensimmäisessä oikeusasteessa.
- 79 Tässä yhteydessä on tämän perusteen tutkimiseksi muistutettava, että sen arvioiminen, soveltuvatko tukitoimenpiteet SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla sisämarkkinoille, kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan, jonka käyttämistä unionin tuomioistuimet valvovat (tuomio 19.7.2016, *Kotnik ym.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 37 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 80 Komissiolla on tämän osalta laaja harkintavalta, jonka käyttäminen edellyttää taloudellisten ja yhteiskunnallisten kysymysten monitahoista arviointia (tuomio 19.7.2016, *Kotnik ym.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 38 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 81 Komissio voi tätä harkintavaltaa käyttäessään antaa suuntaviivoja vahvistaakseen perusteet, joiden mukaisesti se haluaa arvioida jäsenvaltioiden suunnitteleminen tukitoimenpiteiden soveltuvuutta sisämarkkinoille (tuomio 19.7.2016, *Kotnik ym.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 39 kohta).
- 82 Kun komissio antaa tällaisia käytännesääntöjä ja ne julkaisemalla ilmoittaa, että se soveltaa niitä vastedes niissä tarkoitettuihin tilanteisiin, se rajoittaa oman harkintavaltansa käyttämistä eikä se lähtökohtaisesti voi poiketa näistä säännöistä uhalla, että sen mahdollisesti katsottaisiin loukanneen yhdenvertaisen kohtelun periaatteen tai luottamuksensuojan periaatteen kaltaisia yleisiä oikeusperiaatteita (tuomio 19.7.2016, *Kotnik ym.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 40 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 83 Kuten valittaja perustellusti korostaa, tästä huolimatta on niin, ettei komissio voi käytännesääntöjen antamisella luopua sille SEUT 107 artiklan 3 kohdassa annetun harkintavallan käyttämisestä. Vuoden 2009 tiedonannon kaltaisen tiedonannon antaminen ei siis vapauta komissiota velvollisuudesta tutkia ne erityiset poikkeukselliset olosuhteet, joihin jäsenvaltio tietyssä yksittäisessä tapauksessa vetoaa vaatiakseen SEUT 107 artiklan 3 kohdan välitöntä soveltamista (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2016, *Kotnik ym.*, C-526/14, EU:C:2016:570, 41 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 84 Kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 60 kohdassa, tässä tapauksessa valittaja ja Freistaat Sachsen eivät ole kuitenkaan esittäneet, että Saksan liittotasavalta olisi vedonnut erityisiin olosuhteisiin, jotka oikeuttaisivat SEUT 107 artiklan 3 kohdan välittömän soveltamisen nyt käsiteltävän tapauksen tosiseikkoihin.
- 85 Tämän muutoksenhaun yhteydessä ei ole kiistetty sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut perustellusti valituksenalaisen tuomion 83–142 kohdassa, että kyseessä oleva tuki ei täyttänyt, kuten tämän tuomion 75 kohdasta ilmenee, oikeasuhteisuuden vaatimusta, sellaisena kuin siitä määrätään vuoden 2009 tiedonannon 33 kohdassa, koska tämän tuen määrä ylitti investoinnista Müncheniin aiheutuvien nettokustannusten ja investoinnista Leipzigiin aiheutuvien nettokustannusten välisen erotuksen, joka vastasi lisäksi sen tuen määrää, joka oli tunnustettu kyseisen tiedonannon 21, 22 ja 25 kohdan mukaisesti tarpeelliseksi kannustavaa vaikutusta varten. Kuten unionin yleinen tuomioistuin on korostanut valituksenalaisen tuomion 118 ja 145 kohdassa, sen 29 kohdassa todetaan, että ”jotta aluetuki olisi oikeasuhteista, tuen määrän ja intensiteetin on rajoitettava vähimmäismäärään, joka tarvitaan investoinnin toteuttamiseksi tukialueella”.
- 86 Näin ollen on todettava, että unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut oikein vuoden 2009 tiedonannon 52 kohtaa kun se on todennut valituksenalaisen tuomion 148 kohdassa, että komissio ei ollut velvollinen vertailemaan keskenään yhtäältä tämän tuen myönteisiä vaikutuksia, joita tämän tiedonannon 11–36 kohdan mukaisesti ilmeni tuen kannustavan vaikutuksen ja tuen

oikeasuhteisuuden tutkimisen yhteydessä, ja toisaalta tämän tuen kielteisiä vaikutuksia, jotka edellyttävät puolestaan kyseisen tiedonannon 37–51 kohdan mukaisesti niiden vaikutusten tutkimista, joita tästä tuesta aiheutui kilpailulle asianomaisilla markkinoilla.

- 87 Vuoden 2009 tiedonannon 52 kohdan sanamuodosta ilmenee tosin, että kun komissio on todennut, että tuki ei ole tarpeen ”kannustamaan” investoinnin toteuttamiseen kyseisellä alueella, sen ei tarvitse verrata suurelle investointihankkeelle myönnettävän alueellisen investointituen myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia.
- 88 Kuten tämän tuomion 85 kohdastakin ilmenee ja kuten unionin yleinen tuomioistuin on itse korostanut lähinnä valituksenalaisen tuomion 108 ja 128 kohdassa, ilman että valittaja kiistäisi sitä tämän muutoksenhaun yhteydessä, edellytys, joka liittyy tuen kannustavaan vaikutukseen, on tässä tapauksessa päällekkäinen tuen oikeasuhteisuuteen liittyvän edellytyksen kanssa, koska kyseessä olevan tuen määrä, jonka katsotaan täyttävän viimeksi mainitun edellytyksen, vastaa täsmälleen määrää, joka on tarpeen kannustavan vaikutuksen aikaansaamiseksi.
- 89 Kuten julkisasiamies on lisäksi korostanut ratkaisuehdotuksensa 51 kohdassa, tukea, jonka määrä ylittää määrän, joka on tarpeen kannustamaan investoinnin toteuttamiseen tukialueella, ei voida todeta sisämarkkinoille soveltuvaksi pelkästään sillä perusteella, että sillä ei ole kielteisiä vaikutuksia kilpailuun.
- 90 Koska unionin yleinen tuomioistuin on todennut, että kyseessä oleva tuki ei täyttänyt oikeasuhteisuuden vaatimusta, sellaisena kuin siitä määrätään vuoden 2009 tiedonannon 33 kohdassa, se kykeni näin ollen päättämään tästä perustellusti valituksenalaisen tuomion 146 kohdassa, että komissio saattoi tämän tiedonannon 52 kohdan mukaisesti olettaa tutkiessaan kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille kyseisessä tiedonannossa vahvistettujen edellytysten kannalta, että se väärästi kilpailua asianomaisilla markkinoilla.
- 91 Tästä seuraa, että samoin perustein komissio ei ollut myöskään velvollinen määrittämään asianomaisia markkinoita arvioidakseen kyseessä olevan tuen soveltuvuutta näiden samojen edellytysten kannalta. Unionin yleinen tuomioistuin on siten oikeudellista virhettä tekemättä todennut valituksenalaisen tuomion 149 kohdassa, että komissio ei ollut velvollinen määrittämään tätä arviointia varten valittajan asemaa näillä markkinoilla.
- 92 On täsmennettävä, että toisin kuin valittaja esittää, edellä esitetystä ei missään tapauksessa seuraa, että komissio olisi siten vapautettu velvollisuudesta vahvistaa toimenpiteen luonnehtimiseksi SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ”valtiontueksi”, että tämä toimenpide täyttää kaikki tässä määräyksessä vahvistetut edellytykset, muun muassa sen, että se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua (ks. esim. tuomio 21.12.2016, komissio v. World Duty Free Group ym., C-20/15 P ja C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53 kohta).
- 93 On näet muistutettava, että kansallisen toimenpiteen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskeva SEUT 107 artiklan 3 kohdan mukainen tutkimus edellyttää joka tapauksessa sitä, että tämä toimenpide on SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ”valtiontukea”.
- 94 Tästä seuraa, että todetakseen, että kyseessä on SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”valtiotuki”, komissio on edelleen velvollinen tutkimaan, voiko kyseinen toimenpide vääristää kilpailua, ja esittämään päätöksessään kaikki asiaankuuluvat seikat toimenpiteen ennakoitavissa olevista vaikutuksista (ks. tuomio 30.4.2009, komissio v. Italie et Wam, C-494/06 P, EU:C:2009:272, 57 kohta).
- 95 On kuitenkin muistutettava, että – kuten tämän tuomion 70 kohdassa on korostettu – valittaja ei vetoa tämän valitusperusteen tueksi eikä myöskään toisen valitusperusteensa tueksi mihinkään SEUT 107 artiklan 1 kohdan rikkomiseen liittyvään perusteluun.

96 Näin ollen tämän valitusperusteen kolme ensimmäistä osaa on hylättävä perusteettomina.

Ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa

– Asianosaisten lausumat

97 Valittaja väittää ensimmäisen valitusperusteensa neljännessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut tosiseikaston ja selvityksen vääristyneellä tavalla huomioon, kun se on katsonut, että 17 miljoonan euron suuruinen tuki olisi ollut riittävä investointipäätöksen tekemiseksi. Tämän suuruista tukea ei näet ollut harkittu valittajan päätöksentekoprosessissa, koska sijaintipaikan valintaa koskeva päätös tehtiin noin 50 miljoonan euron tuen myöntämisen perusteella.

98 Komissio väittää, että ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa on jätettävä tutkimatta ja että se on joka tapauksessa perusteeton.

– Unionin tuomioistuimen arviointi

99 On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan valittajan on SEUT 256 artiklan, Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan ja unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 168 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan ilmoitettava täsmällisesti ne seikat, jotka se katsoo unionin yleisen tuomioistuimen ottaneen huomioon vääristyneellä tavalla, ja näytettävä toteen ne arviointivirheet, joiden takia unionin yleinen tuomioistuin on valittajan mukaan päätenyt niiden ottamiseen huomioon vääristyneellä tavalla. Lisäksi vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmentävä asiakirja-aineistosta selvästi ilman, että tosiseikastoa ja selvitystä on tarpeen ryhtyä arvioimaan uudelleen (ks. esim. tuomio 6.11.2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. komissio, komissio v. Scuola Elementare Maria Montessori ja komissio v. Ferracci, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, 86 kohta).

100 Tässä tapauksessa on todettava, että valittaja tyytyy vain arvostelemaan unionin yleistä tuomioistuinta tosiseikaston ja selvityksen ottamisesta vääristyneellä tavalla huomioon, kun se on katsonut, että 17 miljoonan euron suuruinen tuki oli riittävä kannustin kyseisen investoinnin tekemiseksi, ilmoittamatta tämän tuomion 71 kohdassa mainittujen vaatimusten vastaisesti valituksenalaisen tuomion perustelujen kohtia, jotka riitautetaan, ja esittämättä perusteluja, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin olisi tässä yhteydessä esittänyt toteamuksia, jotka olisivat ilmeisessä ristiriidassa asiakirja-aineiston sisällön kanssa, tai antanut niille sisällön, jota niillä ei selvästi ole.

101 Tästä seuraa, että valittaja pyrkii sillä varjolla, että se moittii unionin yleistä tuomioistuinta tosiseikaston ja selvityksen ottamisesta vääristyneellä tavalla huomioon, todellisuudessa saamaan unionin tuomioistuimen arvioimaan niitä uudelleen, jotta se korvaisi unionin yleisen tuomioistuimen niistä tekemän arvioinnin omallaan, mikä jää unionin tuomioistuimen toimivallan ulkopuolelle muutoksenhaun yhteydessä.

102 Ensimmäisen valitusperusteen neljäs osa on näin ollen jätettävä tutkimatta.

103 Kaikesta edellä esitetystä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä, koska se on osittain sellainen, että se on jätettävä tutkimatta, ja osittain perusteeton.

Toinen valitusperuste

Asianosaisten lausumat

- 104 Valittaja arvostelee toisessa valitusperusteessaan, joka on kaksiosainen, unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se olisi tehnyt useita oikeudellisia virheitä todetessaan valituksenalaisen tuomion 165–181 kohdassa komission rajoittaneen perustellusti kyseessä olevan tuen asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa pienemmäksi.
- 105 Valittaja väittää toisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin on näin menetellessään rikkonut valituksenalaisessa tuomiossa SEUT 288 artiklaa sekä kyseisen asetuksen 3 artiklaa ja 13 artiklan 1 kohtaa.
- 106 Siltä osin kuin kyse on ensinnäkin SEUT 288 artiklan rikkomisesta, valittaja arvostelee unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on antanut komissiolle luvan poiketa riidanalaisen päätöksen tekemisellä asetuksesta N:o 800/2008 siinä mielessä, että tämän asetuksen 13 artiklan 1 kohtaan perustuva kyseessä olevan tuen soveltuvuuden toteaminen olisi pelkkä olettama.
- 107 Valittaja esittää, että vaikka komissio on toimivaltainen toteamaan ilmoitetun tuen sisämarkkinoille soveltumattomaksi, jos tämän tuen määrä ylittää asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon, normihierarkian noudattaminen on sitä vastoin esteenä sille, että tämä toimielin voisi todeta sisämarkkinoille soveltumattomaksi tällaisen tuen osan, joka ei ylitä tätä kynnysarvoa. Unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt tässä yhteydessä huomiotta sen, että komissio on siirtänyt tämän asetuksen antaessaan jäsenvaltioille toimivallan arvioida niiden tukien soveltuvuutta sisämarkkinoille, joiden määrä ei ylitä tätä kynnysarvoa.
- 108 Asetus N:o 800/2008 perustuu näet valittajan mielestä aluetukien myönteisten vaikutusten ja kielteisten vaikutusten ja erityisesti näiden tukien mahdollisesti aiheuttamien kilpailun vääristymien kokonaisarviointiin. Tämä kokonaisarvioinnin vuoksi tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan kynnysarvo, jolla aluekehittämisen ja koheesion tavoite menee näiden mahdollisten kilpailun vääristymien edelle. Tässä asetuksessa on siten selvennetty pakottavasti SEUT 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa edellytettyä aluetukien myönteisten vaikutusten ja kielteisten vaikutusten vertailua.
- 109 Tästä seuraa valittajan mukaan, että asetuksella N:o 800/2008 annetaan tukikelpoisille yrityksille oikeus siihen, että tämän asetuksen mukaisesti myönnettyjä tukia pidetään sisämarkkinoille soveltuvina. Tällä asetuksella annettaisiin siten jäsenvaltioille mahdollisuus joko ilmoittaa tuki, jonka määrä ylittää siinä säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon, tai myöntää ilman tällaista ilmoitusta tuki, joka ei ylitä tätä kynnysarvoa. Unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa omaksuma lähestymistapa johtaa valittajan mielestä siihen, että jäsenvaltio, joka ilmoittaa kyseisen kynnysarvon ylittävän tuen, menettää asetuksen N:o 800/2008 mukaisen ryhmäpoikkeuksen, koska se saattaa tällaisen tuen komission arvioitavaksi. Tällainen lopputulos on vastoin vuoden 2009 tiedonannon 56 kohtaan liittyvässä alaviitteessä olevaa ilmoitusta, jonka mukaan tukea voitaisiin aina myöntää erillistä ilmoitusta koskevaan kynnysarvoon saakka.
- 110 Tätä tulkintaa tukee valittajan mielestä asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 2 ja 3 kohta, joissa säädetään asianomaisen jäsenvaltion mahdollisuudesta muuttaa ilmoitettua toimenpidettä muodollisen tutkintamenettelyn aikana. Jäsenvaltiota ei siis voida pakottaa luopumaan sen ilmoittamisesta, jotta se voi saada luvan myöntää tuki, joka ei ylitä asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa. Viimeksi mainitun asetuksen johdanto-osan seitsemäs perustelukappale perustuu myös erillistä ilmoitusta koskevan menettelyn ja ryhmäpoikkeuksen

keskinäiseen riippuvuuteen, koska tämän perustelukappaleen mukaan komissio on erillistä ilmoitusta koskevassa menettelyssä velvollinen arvioimaan tukia kyseisessä asetuksessa säädettyjen edellytysten perusteella.

- 111 Tätä perustelua tukee valittajan mielestä myös tukiohjelmiin liittyvä oikeuskäytäntö, sellaisena kuin se ilmenee erityisesti 6.3.2002 annetusta tuomiosta *Diputación Foral de Álava ym. v. komissio* (T-127/99, T-129/99 ja T-148/99, EU:T:2002:59, 228 ja 229 kohta), jossa katsottiin, että komissio voi valvoa yksittäistä tukea, joka ei ole täysin kyseisen yleisen tukiohjelman hyväksymisestä tehdyn päätöksen mukainen, vain siltä osin kuin myönnetty avustus ylittää tässä päätöksessä vahvistetun ylärajan.
- 112 Valittaja väittää toiseksi asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan rikkomisesta, että näistä säännöksistä seuraa, että tuki, jonka määrä ei ylitä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa ja joka täyttää tässä asetuksessa säädetty edellytykset, soveltuu sisämarkkinoille. Tällaista tukea pitäisi siis pitää asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettuna ”voimassa olevana tukena”, eikä sitä näin ollen tarvitsisi ilmoittaa komissiolle SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla.
- 113 Valittaja vetoaa toisen valitusperusteensa toisessa osassa siihen, että valituksenalainen tuomio on syrjäntäkiellon periaatteen vastainen, koska sen kilpailijoilla olisi oikeus vaatia IZG:n nojalla sellaisen tuen myöntämistä, joka ei ylitä asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa.
- 114 Komissio arvioi, että toinen valitusperuste on jätettävä tutkimatta, koska kyseessä on uusi peruste. Tämä peruste on sen mielestä joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi

- 115 Valittaja arvostelee toisella valitusperusteellaan unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se on SEUT 288 artiklan vastaisesti jättänyt huomiotta jäsenvaltioiden toimivallan sekä rikkonut asetuksen N:o 800/2008 3 artiklaa ja 13 artiklan 1 kohtaa ja loukannut syrjäntäkiellon periaatetta todetessaan valituksenalaisen tuomion 165–181 kohdassa, että komissiolla oli oikeus todeta kyseessä olevan tuen olevan sisämarkkinoille soveltumaton tämän tuen sen määrän osalta, joka jäi tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa suurille investointihankkeille myönnettäville aluetuille säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa pienemmäksi.
- 116 Tässä valitusperusteessa siis väitetään, että valituksenalaisessa tuomiossa on oikeudellisia virheitä siltä osin kuin se koskee kyseessä olevan tuen sen osan soveltuvuuden tutkimista, joka ylittää oikeasuhteisuuden vaatimuksen mukaiseksi katsottavan määrän, sellaisena kuin tästä vaatimuksesta määrätään vuoden 2009 tiedonannon 33 kohdassa, eli 17 miljoonan euron määrän, erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon rajaan saakka, joka on tässä tapauksessa 22,5 miljoonaa euroa, mikä on asianosaisten kesken kiistatonta.
- 117 Tämän toisen valitusperusteen tutkittavaksi ottamisesta on huomautettava, että kuten komissio korostaa, valittaja ei ole nimenomaisesti vedonnut unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamansa kanteen tueksi SEUT 288 artiklan eikä asetuksen N:o 800/2008 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan rikkomiseen.
- 118 Tältä osin ensimmäisessä oikeusasteessa esitetyn kannekirjelmän sanamuodosta ilmenee selvästi, että valittaja on unionin yleisessä tuomioistuimessa nostamassaan kanteessa, kuten valituksenalaisen tuomion 162 ja 163 kohdasta ilmenee, arvostellut komissiota toissijaisesti esittämässään kolmannessa kanneperusteessa, joka koski ”tuen määrän rajoittamista ilmoitusvelvollisuudesta vapautettua määrää pienemmäksi”, ”asetuksen N:o 800/2008” rikkomisesta. Valittaja vetosi tässä yhteydessä siihen, että

kun tuki ilmoitetaan, tukea olisi aina pidettävä sisämarkkinoille soveltuvina siihen kynnysarvoon saakka, josta lähtien syntyy ilmoitusvelvollisuus, joka asetetaan tässä asetuksessa, joten jäsenvaltiolla pitäisi välttämättä olla mahdollisuus myöntää tukea tähän kynnysarvoon saakka.

- 119 Lisäksi tämän kannekirjelmän nimenomaisen sanamuodon mukaan valittaja väitti unionin yleisessä tuomioistuimessa, että rajoittaessaan tuen määrän pienempään summaan kuin kynnysarvo, josta lähtien ilmoitusvelvollisuus syntyy, eli 17 miljoonaan euroon, komissio loukkasi Saksan liittotasavallan toimivaltaa, mikä merkitsi lisäksi ”lainvastaista syrjintää – muihin tuensaajiin nähden, koska ne voivat saada IZG:n nojalla 22,5 miljoonan euron suuruiset tuet, jotka oli vapautettu ilmoitusvelvollisuudesta”.
- 120 Näissä olosuhteissa ei voida katsoa, että valittaja esittäisi tällä valitusperusteella uuden perusteen tämän tuomion 69 kohdassa mainitun oikeuskäytännön vastaisesti.
- 121 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste on otettava tutkittavaksi.
- 122 Tämän valitusperusteen perusteltavuudesta on korostettava, että se perustuu kaksiosaiseen lähtökohtaan, jonka mukaan komissio olisi ensinnäkin antamalla asetuksen N:o 800/2008 siirtänyt jäsenvaltioille toimivallan arvioida sellaisten valtiontukien soveltuvuutta sisämarkkinoille, joiden määrä ei ylitä tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdan mukaista, erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa, ja toiseksi todennut sen 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti, että tällaiset tuet soveltuivat sisämarkkinoille, jos ne täyttivät kaikki siinä säädetyt edellytykset, joten nämä tuet oli hyväksytty asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettuina ”voimassa olevina tukina”.
- 123 Tästä seuraa, että jos tuki ylittää tämän erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon, komissio on SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla annetun erillisen ilmoituksen tutkinnassa SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla toimivaltainen ainoastaan arvioimaan tämän tuen kyseisen kynnysarvon ylittävän osan soveltuvuutta sisämarkkinoille. Komissio ei sitä vastoin voi tämän määräyksen perusteella tekemässään lopullisessa päätöksessä todeta sisämarkkinoille soveltumattomaksi tämän tuen määrän osaa, joka on tätä kynnysarvoa pienempi, koska tällaisella päätöksellä ei voitaisi poiketa asetuksen N:o 800/2008 3 artiklasta ja 13 artiklan 1 kohdasta rikkomatta SEUT 288 artiklaa.
- 124 On kuitenkin todettava, että kaksiosainen lähtökohta, johon tässä perustelussa nojaututaan, on virheellinen, koska siinä jätetään huomiotta sekä EUT-sopimuksella käyttöön otettu valtiontukien valvontajärjestelmä että asetuksen N:o 800/2008 ulottuvuus.
- 125 Ensimmäisestä lähtökohdasta, joka liittyy komission ja jäsenvaltioiden toimivaltuuksiin valtiontukien valvonnassa, on muistutettava, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 165 kohdassa – EUT-sopimuksella perustetussa valvontajärjestelmässä jäsenvaltioilla on velvollisuus yhtäältä ilmoittaa komissiolle kustakin toimenpiteestä, jolla on tarkoitus myöntää tai muuttaa SEUT 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea, ja toisaalta olla SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti toteuttamatta tällaista toimenpidettä niin kauan kuin mainittu toimielin ei ole tehnyt kyseistä toimenpidettä koskevaa lopullista päätöstä (ks. esim. tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 56 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 126 Tätä asianomaisen jäsenvaltion velvollisuutta ilmoittaa komissiolle kaikista uusista tuista täsmennetään asetuksen N:o 659/1999 2 artiklassa (tuomio 21.7.2016, Dilly’s Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, 32 kohta).
- 127 Kuten unionin yleinen tuomioistuin on korostanut valituksenalaisen tuomion 167–169 kohdassa, SEUT 109 artiklan mukaan Euroopan unionin neuvosto voi kuitenkin antaa aiheelliset asetukset SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan soveltamisesta ja etenkin vahvistaa ne edellytykset, joilla SEUT 108 artiklan 3 kohtaa sovelletaan, sekä ne tukimuodot, joihin viimeksi mainitussa määräyksessä tarkoitettua menettelyä ei sovelleta. Lisäksi komissio voi SEUT 108 artiklan 4 kohdan mukaan antaa

- niitä valtiontukimuotoja koskevia asetuksia, jotka neuvosto on SEUT 109 artiklan mukaisesti määrittänyt sellaisiksi, jotka voidaan vapauttaa SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätystä menettelystä. [SEUT 107 ja SEUT 108] artiklan soveltamisesta tiettyihin valtion monialaisen tuen muotoihin annettu neuvoston asetus (EY) N:o 994/98 (EYVL 1998, L 142, s. 1) on siis annettu EY:n perustamissopimuksen 94 artiklan (josta on tullut EY 89 artikla, josta puolestaan on tullut SEUT 109 artikla) nojalla, ja asetus N:o 800/2008 on sen jälkeen annettu asetuksen N:o 994/98 nojalla (ks. esim. tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 57 ja 58 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 128 Tästä seuraa, että – kuten unionin yleinen tuomioistuin on muistuttanut valituksenalaisen tuomion 170 kohdassa – vaikka jäsenvaltioilla on perussopimusten mukainen ja valtiontukien valvontajärjestelmän perustavanlaatuisiin seikkoihin kuuluva velvollisuus ilmoittaa etukäteen kaikista toimenpiteistä, joilla on tarkoitus myöntää tai muuttaa uutta tukea, jäsenvaltio voi kuitenkin vedota asetuksen N:o 800/2008 3 artiklassa säädettyyn mahdollisuuteen vapautua ilmoitusvelvollisuudestaan, jos sen toteuttama tukitoimenpide täyttää tässä asetuksessa säädetyt asiaa koskevat edellytykset. Mainitun asetuksen johdanto-osan seitsemännestä perustelukappaleesta ilmenee kääntäen, että valtiontuet, jotka eivät kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, kuuluvat edelleen SEUT 108 artiklan 3 kohdassa määrätyn ilmoitusvelvollisuuden piiriin (ks. esim. tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 59 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 129 Tässä tapauksessa on kiistatonta, että kyseessä oleva tuki ylittää asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn merkityksellisen erillistä ilmoitusta koskevan kynnyksarvon ja että näin ollen jo pelkästään tästä syystä tällainen tuki, joka ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan, jää muun muassa kyseisen asetuksen 3 artiklassa ja 13 artiklan 1 kohdassa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevasta velvollisuudesta tehtävän poikkeuksen ulkopuolelle (ks. vastaavasti tuomio 21.7.2011, Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt v. komissio, C-459/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:515, 30 kohta).
- 130 Näin ollen asianomainen jäsenvaltio oli nyt käsiteltävässä asiassa velvollinen ilmoittamaan tämän tuen erikseen komissiolle SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla, ja on lisäksi kiistatonta, että Saksan liittotasavalta on antanut tämän ilmoituksen.
- 131 Tämän määräyksen mukaisesti kyseistä tukea ei siis voitu panna täytäntöön niin kauan kuin komissio ei ollut tehnyt asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan mukaisesti siitä lopullista päätöstä.
- 132 Tällaisen tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävästä arvioinnista on muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan tällainen arviointi kuuluu, kuten tämän tuomion 79 kohdassa on jo todettu, komission yksinomaiseen toimivaltaan, jota se käyttää unionin tuomioistuinten valvonnassa.
- 133 Toisin kuin valittaja väittää, komissio ei ole antaessaan asetuksen N:o 800/2008 siirtänyt tätä toimivaltaa jäsenvaltioille siinä tarkoitettujen sellaisten tukien osalta, joiden määrä ei ylitä tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnyksarvoa.
- 134 Yhtäältä on niin, että – kuten julkisasiamies on korostanut ratkaisuehdotuksensa 100 kohdassa – koska tämä toimivalta on annettu komissiolle yksinoikeudella unionin primaarioikeudessa SEUT 107 ja SEUT 108 artiklalla, komissio ei näet voi poiketa siitä edes tietyn tukiryhmän osalta antamalla asetuksen.
- 135 Toisaalta on huomautettava, että antamalla asetuksen N:o 800/2008 komissio on lähinnä vain käyttänyt etukäteen sille SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla kuuluvaa toimivaltaansa kaikkia niitä tukia varten, jotka täyttävät tässä asetuksessa säädetyt edellytykset (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 65 kohta).

- 136 Kuten asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan 2–4 perustelukappaleesta ilmenee, tässä asetuksessa vahvistetaan tätä tarkoitusta varten yleisiä soveltuvuusperusteita, jotka on määritetty komission SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan soveltamisen yhteydessä saaman kokemuksen perusteella. Jos nämä edellytykset täyttyvät, kyseessä oleva tuki on muun muassa tämän asetuksen 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti sisämarkkinoille soveltuva SEUT 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ja se vapautetaan SEUT 108 artiklan 3 kohdassa säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta.
- 137 Kun tukihakemus osoitetaan jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle asetuksen N:o 800/2008 mukaisesti, ainoastaan tämä kansallinen viranomainen kuitenkin selvittää sille esitettyjen tietojen perusteella, täyttääkö haettu tuki kaikki mainitussa asetuksessa luetellut asiaa koskevat edellytykset (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 66 ja 93 kohta).
- 138 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, jäsenvaltio on vapautettu ilmoitusvelvollisuudestaan vain, mikäli tämän jäsenvaltion toteuttama tukitoimenpide tosiasiallisesti täyttää kaikki asetuksessa N:o 800/2008 säädettyä asiaa koskevat edellytykset. Kääntäen, jos tuki on myönnetty tämän asetuksen nojalla, vaikka kaikki kyseisen asetuksen soveltamisen edellytykset eivät ole täyttyneet, kyseinen tuki on myönnetty ilmoitusvelvollisuuden vastaisesti ja se on näin ollen sääntöjenvastainen (tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 99 kohta).
- 139 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tällaisessa tilanteessa sekä kansallisten tuomioistuinten että jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten on taattava, että ryhdytään kaikkiin asianmukaisiin toimenpiteisiin SEUT 108 artiklan 3 kohdan viimeisen virkkeen rikkomisen johdosta erityisesti siltä osin kuin on kyse täytäntöönpanotoimien pätevyydestä ja tämän säännöksen vastaisesti myönnettyjen tukien takaisinperinnästä (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 89–92, 100 ja 130 kohta).
- 140 Lisäksi komission on asetuksen N:o 659/1999 10 artiklan 1 kohdan nojalla tutkittava joko omasta aloitteestaan tai osapuolen, jota asia koskee, tekemän kantelun perusteella SEUT 107 ja SEUT 108 artiklan kannalta tällainen asetuksen N:o 800/2008 vastaisesti myönnetty tuki (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 114 kohta).
- 141 Vaikka komissiolla on nimittäin oikeus ryhmäpoikkeusasetusten antamiseen tukiryhmittäin kilpailusääntöjen tehokkaan valvonnan varmistamiseksi valtiontukien alalla ja hallinnon yksinkertaistamiseksi, tällaisilla asetuksilla ei voida heikentää komission valvontavaltaa tällä alalla (ks. vastaavasti tuomio 21.7.2016, Dilly's Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, 38 kohta ja tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 60 kohta).
- 142 Tästä seuraa, että antaessaan asetuksen N:o 800/2008 komissio ei ole antanut kansallisille viranomaisille mitään toimivaltaa lopullisen päätöksen tekemiseen ilmoitusvelvollisuutta koskevan vapautuksen laajuudesta ja näin ollen tällaisen vapautuksen edellytykseksi tässä asetuksessa asetettujen edellytysten arvioinnista. Mainitut viranomaiset ovat tältä osin samassa asemassa kuin mahdolliset tuensaajat, ja niiden on varmistettava, että niiden päätökset ovat kyseisen asetuksen mukaisia (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 101 ja 102 kohta).
- 143 Kun kansalliset viranomaiset myöntävät tuen soveltamalla virheellisesti asetusta N:o 800/2008, ne toimivat näin ollen sekä tämän asetuksen säännösten että SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti (tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C 349/17, EU:C:2019:172, 103 kohta).
- 144 Unionin yleinen tuomioistuin ei siis ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 177 kohdassa, että kun jäsenvaltio katsoo, että tuki täyttää asetuksessa N:o 800/2008 säädetty edellytykset, tätä tukea koskee enintään oletama sen soveltuvuudesta sisämarkkinoille. Tämän tuomion

- 139 ja 140 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti se, onko tällainen tuki näiden edellytysten mukainen, voidaan näet kyseenalaistaa sekä kansallisessa tuomioistuimessa tai kansallisessa viranomaisessa että komissiossa.
- 145 Tässä yhteydessä on lisäksi muistutettava, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on mahdotonta, että kansallinen viranomainen olisi voinut luoda virheellisesti asetuksen N:o 800/2008 nojalla myönnetyn tuen saajassa perustellun luottamuksen tuen sääntöjenmukaisuuteen. Kun otetaan huomioon, että komission SEUT 108 artiklan nojalla harjoittama valtiontukien valvonta on pakottava, tuensaajayritykset voivat näet lähtökohtaisesti perustellusti luottaa siihen, että niille myönnetty tuki on sääntöjenmukainen, ainoastaan silloin, kun tukea myönnettäessä on noudatettu mainitun artiklan mukaista menettelyä (ks. vastaavasti tuomio 5.3.2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, 98 kohta oikeustapausviittauksineen).
- 146 Tästä seuraa, että asetus N:o 800/2008 ei vaikuta komission yksinomaiseen toimivaltaan arvioida SEUT 107 artiklan 3 kohdan perusteella tämän asetuksen mukaisesti myönnetyn tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille. Yksin komissiolla on siis oikeus todeta tällainen tuki sisämarkkinoille soveltuvaksi tämän määräyksen nojalla riippumatta siitä, ylittääkö tämän tuen määrä kyseisen asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan kynnyсарvon vai ei.
- 147 Tämän tuomion 122 kohdassa mainituista lähtökohdista jälkimmäisestä, joka koskee asetuksen N:o 800/2008 ulottuvuutta ja jonka mukaan komissio olisi antaessaan tämän asetuksen todennut valtiontuet, joiden määrä ei ylitä kyseisen asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnyсарvoa, sisämarkkinoille soveltuviksi, jos ne täyttävät kaikki tässä samassa asetuksessa säädetyt edellytykset, jolloin nämä tuet on siis hyväksytty asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdassa tarkoitettuina ”voimassa olevina tukina”, on muistutettava, että asetuksen N:o 800/2008 3 artiklassa ja 13 artiklan 1 kohdassa tosiaan säädetään, että tuet, jotka täyttävät kyseisessä asetuksessa säädetyt edellytykset, ”ovat [SEUT 107 artiklan 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla sisämarkkinoille] soveltuvia”.
- 148 Toisin kuin valittaja väittää, tästä ei kuitenkaan seuraa, että pitäisi katsoa, että tällainen tuki on ”hyväksytty” asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitettuna ”voimassa olevana tukena”. Tämän säännöksen mukaan on näet niin, että jotta tukiohjelmaa tai yksittäistä tukea voitaisiin pitää tällaisena tukena, kyseisen tukiohjelman tai yksittäisen tuen on oltava ”komission tai neuvoston” hyväksymä.
- 149 Ei voida katsoa, että komissio olisi hyväksynyt tuen, jonka jäsenvaltio myöntää asetuksen N:o 800/2008 mukaisesti. Kuten tämän tuomion 137–142 kohdasta näet ilmenee, juuri toimivaltaisten kansallisten viranomaisten tehtävänä on tutkia, täyttääkö tämän asetuksen mukaisesti myönnetty tuki tietyissä yksittäistapauksessa asetuksessa säädetyt edellytykset, ilman että niillä itsellään kuitenkaan olisi valtaa tehdä lopullinen päätös, joka koskee tämän tuen soveltuvuuteen sisämarkkinoille liittyvää arviointia.
- 150 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 800/2008 luonne, siinä ei myöskään tehdä tällaista konkreettista arviointia tietyn tukiohjelman tai tietyn yksittäisen tuen soveltuvuudesta siinä säädettyjen edellytysten kannalta, koska tässä asetuksessa säädetään, kuten tämän tuomion 136 kohdassa todetaan, komission SEUT 107 ja SEUT 108 soveltamisen yhteydessä saaman kokemuksen perusteella vain tiettyjä tukiryhmiä koskevista yleisistä soveltuvuusperusteista.
- 151 Jos siis jäsenvaltio katsoo, että tuki täyttää asetuksen N:o 800/2008 mukaiset edellytykset, pelkästään tällä perusteella ei voida katsoa, että komissio olisi hyväksynyt sen sisämarkkinoille soveltuvana tukena (ks. vastaavasti tuomio 21.7.2016, Dilly’s Wellnesshotel, C-493/14, EU:C:2016:577, 50 kohta).
- 152 Ainoastaan komission SEUT 107 artiklan 3 kohdan perusteella tekemä päätös, kuten esimerkiksi asetuksen N:o 659/1999 7 artiklan 3 kohdan mukaisesti tehty päätös, joka sisältää tämän tuen konkreettisen arvioinnin, voi merkitä tällaista hyväksymistä.

- 153 Tästä seuraa, että kuten unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 176, 179 ja 180 kohdassa, tukea, jonka jäsenvaltio on myöntänyt asetuksen N:o 800/2008 mukaisesti, ei voida pitää komission hyväksymänä voimassa olevana tukena pelkästään sillä perusteella, että se täyttää kaikki kyseisessä asetuksessa asetetut edellytykset.
- 154 Näin ollen ja sitäkin suuremmalla syyllä pelkästään se, että tuen määrä saavuttaa asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon, ei voi missään tapauksessa antaa oikeutta tämän suuruiseen tukeen, toisin kuin valittaja väittää.
- 155 Yhtäältä näet sen lisäksi, että tällaista tukea ei voitaisi missään tapauksessa pitää komission hyväksymänä voimassa olevana tukena, kun otetaan asetuksen N:o 800/2008 ulottuvuus huomioon, on niin, että vaikka edellytys, jonka mukaan tuen määrä ei saa ylittää tätä kynnysarvoa, on yksi edellytyksistä, joita on noudatettava, jotta tuki vapautetaan ilmoitusvelvollisuudesta ja se on sisämarkkinoille soveltuva tämän asetuksen 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti, se on täysin prosessuaalinen siinä mielessä, että tuen määrässä, jota kyseinen kynnysarvo vastaa, ei näy millään tavoin komission SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla tekemä arviointi tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille, erityisesti tällaisen tuen tarpeellisuuden osalta.
- 156 Asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädetty erillistä ilmoitusta koskeva kynnysarvo perustuu näet laskutoimitukseen, jonka pohjana on tuen enimmäismäärä, jonka investointi, jonka hyväksytyt kustannukset ovat 100 miljoonaa euroa, voi saada suuriin yrityksiin sovellettavan kynnysarvon mukaan, josta määrätään aluetukikartassa, joka hyväksyttiin tuen myöntämispäivänä ja joka vastasi tässä tapauksessa alueellisia valtiontukia ajanjaksolle 2007–2013 koskevien suuntaviivojen mukaisesti enimmäisintensiteettiä Leipzigin alueen osalta eli 30:tä prosenttia (ks. alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosille 2007–2013 – Kansallinen aluetukikartta: Saksa, EUVL 2006, C 295, s. 6).
- 157 Toisaalta alueellisen investointituen on täytettävä kaikki asetuksessa N:o 800/2008 säädetty aineelliset edellytykset soveltuakseen sisämarkkinoille tämän asetuksen 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti, erityisesti edellytys, joka liittyy kannustavaan vaikutukseen, josta säädetään sen 8 artiklan 3 kohdan e alakohdassa, jossa säädetään, että siinä tarkoitetuille suurille yrityksille myönnettävällä tuella katsotaan olevan tällainen kannustava vaikutus, jos jäsenvaltio on tarkistanut ennen kyseisen yksittäisen tuen myöntämistä, että tuensaajan laatimasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että hanketta ei olisi toteutettu kyseisellä tukialueella ilman näitä tukia.
- 158 Tästä seuraa, että tukea, jonka määrä ei ylitä asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnysarvoa, ei ensinnäkään voida rinnastaa komission hyväksymään voimassa olevaan tukeen, mutta sen lisäksi sitä voidaan pitää sisämarkkinoille soveltuvana tämän asetuksen 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti vain siinä tapauksessa, että tämä tuki täyttää muuten kaikki siinä säädetty aineelliset edellytykset, erityisesti sen, että sen määrä täyttää kyseisen asetuksen 8 artiklan 3 kohdan e alakohdassa säädetyn tuen kannustavaan vaikutukseen liittyvän edellytyksen.
- 159 Näin ollen tukea, jonka määrä ylittää asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon ja joka, kuten tämän tuomion 129 kohdassa on korostettu, ei kuulu tämän asetuksen soveltamisalaan ja on siten ilmoitettava komissiolle SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla, ei voida pitää tukena, joka olisi hyväksytty kyseisellä asetuksella, sen määrän sen osan osalta, joka ei ylitä tätä kynnysarvoa, varsinkaan silloin, jos ei ole osoitettu, että tämä tuen osa täyttää kaikki tässä samassa asetuksessa vahvistetut aineelliset edellytykset ja erityisesti edellytyksen, joka liittyy tuen kannustavaan vaikutukseen.
- 160 Edellä esitetystä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 173, 176 ja 181 kohdassa, että tukea, jonka määrä ylittää asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn erillistä ilmoitusta koskevan kynnysarvon, on

- arvioitava sen koko määrän, mukaan lukien osa, joka ei ylitä tätä kynnysarvoa, osalta asetuksen N:o 659/1999 1 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna ”uutena tukena” SEUT 107 artiklan 3 kohdan perusteella tehtävän erillisen tutkinnan yhteydessä.
- 161 Näissä olosuhteissa kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille pitäisi sen koko määrän osalta arvioida SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla tehtävän erillisen ilmoituksen yhteydessä sekä – kuten asetuksen N:o 800/2008 johdanto-osan 7 perustelukappaleessakin täsmennetään – tässä asetuksessa säädettyjen aineellisten edellytysten että komission erityisten suuntaviivojen ja puitteiden mukaisten perusteiden perusteella. Kuten tämän asetuksen 155 ja 156 kohdastakin ilmenee, tämän asetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetyllä erillistä ilmoitusta koskevalla kynnysarvolla ei sen sijaan ole tässä yhteydessä merkitystä (ks. vastaavasti tuomio 21.7.2011, Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt v. komissio, C-459/10 P, ei julkaistu, EU:C:2011:515, 30 ja 31 kohta).
- 162 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellista virhettä todetessaan valituksenalaisen tuomion 173 kohdassa, että kyseessä olevan tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille SEUT 107 artiklan 3 kohdan perusteella oli arvioitava siten, että otetaan huomioon erityisesti vuoden 2009 tiedonannossa asetetut edellytykset.
- 163 Kuten ensimmäisen valitusperusteen tutkimisen yhteydessä on jo todettu, on kiistatonta, että unionin yleinen tuomioistuin on menetellyt perustellusti todetessaan erityisesti valituksenalaisen tuomion 119 ja 131 kohdassa, että jotta kyseessä oleva tuki olisi ollut tuen kannustavaan vaikutukseen ja oikeasuhteisuuteen liittyvien vaatimusten mukainen, sellaisina kuin niistä määrätään tämän tiedonannon 21, 22 ja 25 sekä 33 kohdassa, se ei olisi saanut ylittää 17 miljoonan euron määrää.
- 164 Pitää tosin paikkansa, että – kuten valittaja on korostanut istunnossa – asetuksella N:o 800/2008 määritellyt aineelliset edellytykset on niin ikään, kuten tämän tuomion 161 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee, otettava huomioon arvioitaessa tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyn erillisen ilmoituksen yhteydessä. Jos jäsenvaltio ilmoittaa asetuksen N:o 800/2008 edellytysten mukaisen tuen komissiolle, tämän on näet lähtökohtaisesti hyväksyttävä kyseinen tuki (ks. vastaavasti tuomio 19.7.2016, Kotnik ym., C-526/14, EU:C:2016:570, 43 kohta).
- 165 Toisin kuin valittaja esittää, tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskeva arviointi ei voi kuitenkaan missään tapauksessa vaihdella sen mukaan, toteutetaanko tämä arviointi asetuksessa N:o 800/2008 vahvistettujen vai vuoden 2009 tiedonannossa määrättyjen edellytysten kannalta, koska muussa tapauksessa rikottaisiin SEUT 107 artiklan 3 kohtaa, joka on sekä tämän asetuksen että tämän tiedonannon oikeudellinen perusta. Erityisesti on todettava, että valittaja esittää virheellisesti, että sillä olisi oikeus saada kyseisen asetuksen nojalla suurempi määrä tukea kuin komissio on hyväksynyt riidanalaisella päätöksellä erillisen ilmoituksen yhteydessä.
- 166 SEUT 107 artiklan 3 kohtaan liittyvästä unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä näet ilmenee, että jotta alueellinen investointituki olisi sisämarkkinoille soveltuva, sen täytyy olla tarpeellinen tämän investoinnin toteuttamiseksi ja siten määräyksessä tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. vastaavasti tuomio 21.7.2011, Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt v. komissio, C-459/10 P, EU:C:2011:515, 33; tuomio 13.6.2013, HGA ym. v. komissio, C-630/11 P–C-633/11 P, EU:C:2013:387, 104 ja 105 kohta ja tuomio 19.7.2016, Kotnik ym., C-526/14, EU:C:2016:570, 49 kohta).
- 167 SEUT 107 artiklan 3 kohdan mukaisesti vuoden 2009 tiedonannon 21, 22, 25 ja 33 kohdassa määrätty kannustavaan vaikutukseen ja oikeasuhteisuuteen liittyvät vaatimukset vastaavat siten lähinnä asetuksen N:o 800/2008 8 artiklan 3 kohdan e alakohdassa vahvistettua tuen kannustavaan vaikutukseen liittyvää edellytystä, jonka mukaan tässä asetuksessa sen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen suurille yrityksille myönnettävien aluetukien osalta säädetyn vapautuksen soveltaminen edellyttää, kuten tämän tuomion 157 artiklassa on jo todettu, sitä, että osoitetaan, että hanketta ei olisi toteutettu kyseisellä tukialueella ilman näitä tukia.

- 168 Tästä seuraa, että kuten komissio totesi istunnossa vastauksena unionin tuomioistuimen kysymykseen, tarpeellisen tuen määrä, jota komissio pitää sisämarkkinoille soveltuvana, kun kyseessä on, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, erillinen ilmoitus, jota tutkitaan vuoden 2009 ilmoituksessa määrättyjen edellytysten kannalta, olisi sama kuin tuen määrä, jonka katsotaan vastaavan asetuksessa N:o 800/2008 vahvistettuja säännöksiä.
- 169 Tässä asiassa on joka tapauksessa todettava, että vaikka unionin yleinen tuomioistuin on arvioidessaan tuen kannustavaa vaikutusta ja oikeasuhteisuutta ottanut huomioon lähinnä vuoden 2009 mukaiset vaatimukset, koska ne ovat yksityiskohtaisempia, se on myös viitannut nimenomaisesti, kuten valituksenalaisen tuomion 80 kohdasta ilmenee, mitä valittajakaan ei ole valituksessaan kiistänyt, asetuksen N:o 800/2008 8 artiklan 3 kohdan e alakohtaan, joka liittyy tuen kannustavaan vaikutukseen, arvioidessaan tätä kohtaa.
- 170 Siltä osin kuin valittaja on väittänyt istunnossa tältä osin, että tämän säännöksen soveltaminen ei olisi tässä tapauksessa mahdollista tämän artiklan 4 kohdan johdosta, koska kyseessä oleva tuki olisi tässä kohdassa tarkoitettu ”verotoimenpide”, on riittävää todeta, että tämä perustelu, jolla pyritään riitauttamaan valituksenalaisen tuomion 80 kohta ensi kertaa muutoksenhakuvaiheessa, on paitsi jätettävä tutkimatta tämän tuomion 69 kohdassa mainitun oikeuskäytännön perusteella, myös täysin perusteeton, koska kyseessä oleva tuki ei selvästikään ole verotoimenpide. Valittaja ei ole myöskään millään tavoin väittänyt eikä varsinkaan näyttänyt toteen, että sillä olisi ollut tämän asetuksen 8 artiklan 4 kohdan a alakohdan perusteella oikeus tähän tukeen IZG:n nojalla, ilman että toimivaltaisilla viranomaisilla olisi mitään harkintavaltaa rahoitettavien investointien osalta.
- 171 Tästä seuraa, että valittaja menettelee virheellisesti väittäessään, että jos kyseessä oleva tuki olisi rajoitettu määrään, joka ei ylitä asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnyсарvoa, se olisi voitu vapauttaa ilmoitusvelvollisuudesta tämän asetuksen 3 artiklan ja 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti, vaikka tämä määrä ylitti sen, mikä oli tarpeen investoinnin toteuttamiseksi.
- 172 Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin ei ole tehnyt valituksenalaisessa tuomiossa oikeudellista virhettä arvioidessaan tämän tuomion 179 kohdassa, että komissio saattoi perustellusti katsoa, että kyseessä oleva tuki voitiin todeta sisämarkkinoille soveltuvaksi SEUT 107 artiklan 3 kohdan nojalla vain, jos se ei ylittänyt määrää, joka vastasi Müncheniin tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten ja Leipzigiin tehtävästä investoinnista aiheutuvien nettokustannusten välistä erotusta, koska tämä erotus edusti määrää, joka oli tarpeen, jotta investointi toteutettaisiin tukialueella.
- 173 Kuten unionin yleinen tuomioistuinkin on todennut perustellusti valituksenalaisen tuomion 179 kohdassa, näitä näkemyksiä ei kyseenalaista vuoden 2009 tiedonannon 56 kohtaan liittyvä alaviite, jonka mukaan jäsenvaltio ”säilyttää mahdollisuuden myöntää kyseistä tukea siihen määrään saakka, joka vastaa sallittua enimmäismäärää, joka sovellettavien sääntöjen mukaisesti voidaan myöntää investointiin, jonka tukikelpoiset kustannukset ovat 100 miljoonaa EUR”. Tämä mahdollisuus koskee näet kyseisen alaviitteen sanamuodonkin mukaan vain tukia, jotka on myönnetty ”voimassa olevan aluetukiohjelman perusteella”. Kuten tämän tuomion 147–153 kohdasta ilmenee, tilanne ei ole tällainen kyseessä olevan tuen osalta.
- 174 Samoista syistä valittaja ei voi vedota myöskään syrjintäkiellon periaatteen loukkaamiseen sillä perusteella, että sen kilpailijoilla olisi oikeus saada tukea, jota ei ole ilmoitettu komissiolle SEUT 108 artiklan 3 kohdan nojalla, määrä, joka ei ylitä asetuksen N:o 800/2008 6 artiklan 2 kohdassa säädettyä erillistä ilmoitusta koskevaa kynnyсарvoa. Tämä perustelu näet perustuu jälleen kerran virheelliseen lähtökohtaan, jonka mukaan tämän suuruinen tuki olisi komission hyväksymää voimassa olevaa tukea. Se perustuu lisäksi virheelliseen näkemykseen, jonka mukaan tällainen tuki täyttäisi välttämättä kaikki muut tässä asetuksessa asetetut aineelliset edellytykset, joihin kuuluu tuen kannustavaan vaikutukseen liittyvä edellytys.

- 175 Tästä seuraa niin ikään, että toisin kuin valittaja väittää, sitä ei ole myöskään kohdeltu epäedullisesti sen vuoksi, että asianomainen jäsenvaltio on päättänyt ilmoittaa kyseessä olevan tuen komissiolle SEUT 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti.
- 176 Pikemminkin päinvastoin: koska komissio on hyväksynyt riidanalaisella päätöksellä tämän tuen siltä osin kuin sitä on pidetty tuen kannustavaan vaikutukseen ja oikeasuhteisuuteen liittyvien vaatimusten mukaisena, siten kuin näistä vaatimuksista määrätään vuoden 2009 tiedonannossa, se on nyttemmin tältä osin voimassa olevaa tukea, kun taas siinä tapauksessa, että tällaista ilmoitusta ei olisi tehty ja kansallinen viranomaisen olisi soveltanut virheellisesti asetusta N:o 800/2008, tällaista tukea olisi pidetty uutena tukena, joka olisi myönnetty SEUT 108 artiklan 3 kohdan vastaisesti, ja siten sääntöjenvastaisena tukena, jolloin sovellettaisiin tämän tuomion 139 ja 140 kohdassa mainittuja seuraamuksia.
- 177 Edellä esitetystä ilmenee kokonaisuutena, että toisen valitusperusteen molemmat osat on hylättävä perusteettomina.
- 178 Näin ollen pääasiassa tehty valitus on hylättävä kokonaisuudessaan.

Oikeudenkäyntikulut

- 179 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdassa, jota sovelletaan sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, määrätään, että asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.
- 180 Koska komissio on vaatinut valittajan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja tämä on hävinnyt asian, se on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan komissiolle päävalituksen yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.
- 181 Työjärjestyksen 184 artiklan 4 kohdan mukaisesti Freistaat Sachsen vastaa omista päävalitukseen liittyvistä oikeudenkäyntikuluistaan.
- 182 Liitännäisvalituksen osalta on todettava, että koska komissio on hävinnyt asian ja valittaja sekä Freistaat Sachsen ovat vaatineet sen velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut, se on veloitettava vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan valittajalle ja Freistaat Sachsenille liitännäisvalituksen yhteydessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Päävalitus ja liitännäisvalitus hylätään.**
- 2) Bayerische Motoren Werke AG veloitetaan vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan Euroopan komission päävalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.**
- 3) Freistaat Sachsen veloitetaan vastaamaan omista päävalitukseen liittyvistä oikeudenkäyntikuluistaan.**
- 4) Euroopan komissio veloitetaan vastaamaan liitännäisvalitukseen liittyvistä omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan Bayerische Motoren Werken ja Freistaat Sachsenin liitännäisvalitukseen liittyvät oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset